

ილორი

№ 14 (83) 12 მაისი 2009 სანჯალხო მთარაობა "სამეგრელოს" ორგანო 50 თეთრი

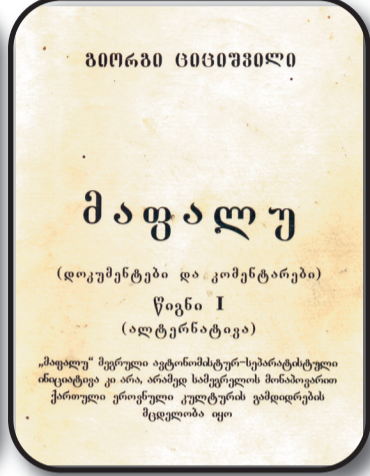
ამბოხი თუ პროვოკაცია?..

მიხეილ სააკაშვილი აკაკი კვანტალიანის იმ კინოგმირს გვაგონებს კინოფილმიდან "მაია წყნეთელი", რომელიც სპარსელების შესაშინებლად გაჰყვირის: "რუსი მოდის, რუსი მოდის!" განსხვავება მხოლოდ ისაა, რომ სააკაშვილი ამ ფრაზის ძახილით ქართველ ერს აშინებს. მრავალ ექსპერტთა და სამხედრო საქმის სპეციალისტთა წინასწარი დასკვნით, ამავე მიზანს ემსახურებოდა მუხროვანის ბატალიონში პროვოცირებული ვითომ ამბოხი, რომელიც ჩვენი ყოჩაღი ხელისუფლების მიერ "დროულად და უდანაკარგოდ" იქნა აღკვეთილი. ამ ეშმაკურად გათვლილი, მაგრამ უნიჭოდ დადგმული სპექტაკლით ხელისუფლებამ ორი კურდღელი დაიჭირა – მართლაც მუხროვანის ოპოზიციას არ მისცა ცენტრალური მაგისტრალის გადაკეცვის საშუალება, რაც საფრთხეს უქმნიდა 6 მაისს დაგეგმილ ნატოს წვრთნებს და კიდევ ერთხელ ატეხა წივილ-კივილი იმის თაობაზე, რომ ამბოხისა და ხელისუფლებიდან მისი ჩამოშორების საფრთხეც რუსეთიდან მოდიოდა, რაც, რუსულ პოლიტიკურ წრეებში მორიგ ბოდვად და ბინძურ პროვოკაციად იქნა შეფასებული. მართლაც, რუსებს რომ სააკაშვილის იარაღის ძალით დამსობის სურვილი ჰქონოდათ, რა შეუშლიდათ ხელს 2008 წლის აგვისტოში, როცა რუსული ტანკები თბილისიდან სულ რამდენიმე კილომეტრში იდგნენ და მათ წინსვლას წინ არაფერი ეღობებოდა. მერე რა, რომ კიდევ ერთხელ დაეცა საქართველოს ავტორიტეტი საერთაშორისო არენაზე და კვლავ გაკეთდა შეფასებები იმის თაობაზე, რომ საქართველო, როგორც სახელმწიფო არ შედგა. მთავარია, რომ სააკაშვილმა შეინარჩუნოს ხელისუფლება! მუხროვანის მოვლენა რომ პროვოკაცია გახლდათ, იმითაც დასტურდება, რომ კურდღელივით მფრთხალი სააკაშვილი, რომელმაც 2008 წლის აგვისტოში გორში ლაჩრობის კლასიკური მაგალითი გვიჩვენა, როცა უცხოელი სტუმარი მიატოვა და თხრილში დურთა თავი, ვერასოდეს გაბედავდა ამბოხებულ ბატალიონში შესვლას და "ამბოხის" აღკვეთას. იმასაც ამბობენ, რომ მუხროვანის ბატალიონს ეს პროვოკაცია იმიტომ მოუწყვეს, რომ მათ მშვიდობიანი ხალხის დარბევაზე უარი განაცხადესო (თუმცა, 6 მაისს პოლიციელებმა მაინც დაარბიეს ქალაქის სამმართველოსთან მისული მომიტინგეები, რომლებიც უკანონოდ დაპატიმრებული ახალგაზრდების განთავისუფლებას მოითხოვდნენ). ამ ეჭვს აძლიერებს ისიც, რომ მუხროვანში მყისიერად მოიყარეს თავი ხელისუფლების მიერ ანგაჟირებულმა ტელეჟურნალისტებმა, რათა პირდაპირ ეთერში გადაეცათ სააკაშვილის "საქმენი საგმირონი". აქვე იმასაც მივანიშნებთ, რომ ამერიკის ელჩმა საქართველოს პატრიარქთან ვიზიტისას განაცხადა, რომ ოპოზიციის მიერ გზების გადაკეცვა მსხვერპლს გამოიწვევსო. ხომ არ არის ეს იმის მინიშნება ხელისუფლებისადმი, რომ მათ უფლება აქვთ, უფრო სასტიკად დაარბიონ სააკაშვილის გადადგომის მოთხოვნით "ამბოხებულები" ოპოზიციის? ამას უკვე დრო და შემდგომ განვითარებული მოვლენები გვაჩვენებენ!

მაფალუ

ილია აღიარებს, რომ "...აუცილებელი დონე და საგანი საერო სკოლისა ადგილობრივი, ერობრივი ელემენტი არ არის, ესე იგი – ის ბუნება, ის ერი, ის ყოფაცხოვრება, რომელიც გარს არტყია მოზარდსა და რომელთ შორისაც ბავშვი ტრიალებს და ცხოვრობს სულითა და ხორცითა დაბადების დღიდანამე"

სსოვნის სტრიქონები
 ნაწილობრივ მიხედვით ენაზე შემოწმებული ისტორიული პოეზიიდან "ბუ-ლატიკა", რომლის ავტორი ბახლავაძე თამარაშვილი მაგალითობრივად და შემართებით პოეტი დანიელ კავლას კი ვიწვია, ბთაშავაშვილი ბაშაძე "ილორში", 113-ე წელი ილევა პოეტის დაბადებიდან. იგი 28 წლის ასაკში შეიწირა კოლმეტიკურმა უმინდობამ – სამშობლოს სიყვარულით გამსჭვალული ბუნებრივი პატრიოტი 1924 წლის თებერვალში დააპატიმრეს იმის გამო, რომ საქართველოს დემოკრატიული რესპუბლიკის არსებობის დროს იმყოფებოდა სამაზრო პოემითა და ასუსტებულმა პრეპარატისტი. დაპატიმრებისას დანიელ ვიწვია თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტის მისამდე კურსზე სწავლობდა.

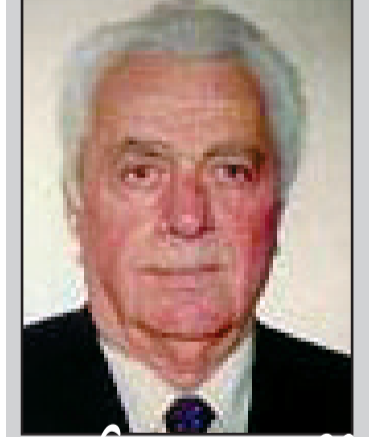
ლავრენტი ბერია – ქართული ბენია 4

სიკვდილის უღელგახილი 7

ისტორიული მასალები

საეზოკალო 5
სააყაო
შვილაი

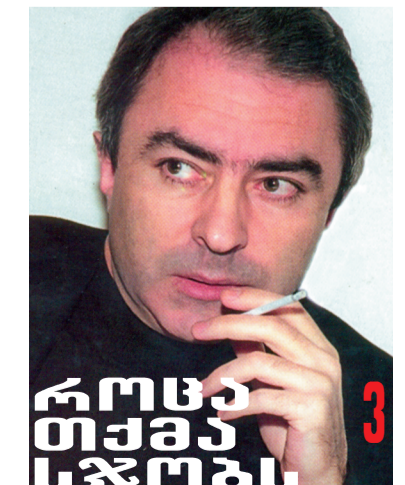

მოთი ფაქაქაი - 80

ბაშაძე "ილორი" 12
 აშვენებს წერილების ციკლს, რომელიც ასახავს ფეხბურთში მსოფლიო ჩემპიონატების ფინალურ ბატალიებს.

ამის დაპარბვის. ან დაპიყვების უფლება არც რუსსა აქვს და არც ქართველს! 6
 ნაწილობრივ ვ. ველიკოს ვიგნიდან "გაშვასია"

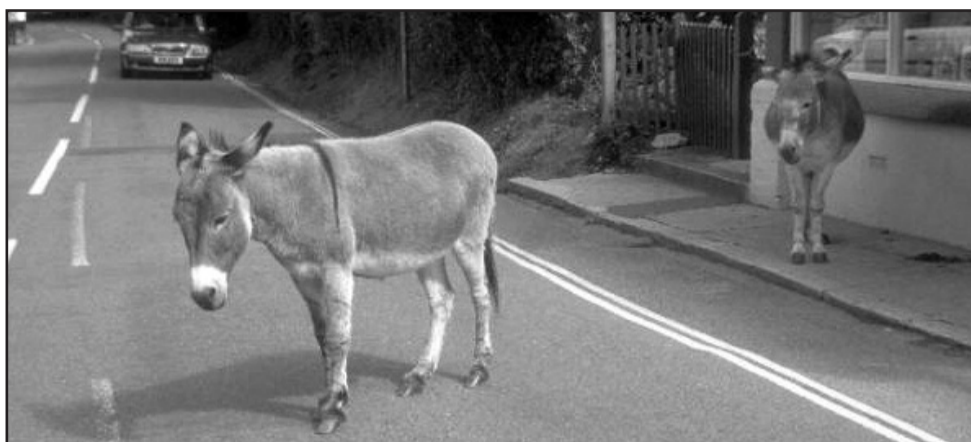

როსა თქვა სჯობს... 3

რედაქტორის გვერდი

პირმა რა იხის, ხურმა რა ხილია!..

ასე ქილიკობენ კახელები იმ ხალხზე, რომლებიც აკეთებენ იმ საქმეს, რომლის აზრზე არ არიან და შედეგს თავხედურად ითავისებენ, ან იმ ხალხზე, რომელთაც პრეტენზია გააჩნიათ და ეპოტინებიან მათთვის აბსოლუტურად გაუგებარ და გონებისათვის მიუწვდომელ საქმეს. საქართველოს სახელმწიფოებრივი მართვის სათავეში დღეს ის ხალხი დგას, ვისაც დემოკრატია სახელმწიფო წყობის მოდელი ჰგონიათ და ელემენტარული წარმოდგენაც კი არ გააჩნიათ იმაზე, რომ დემოკრატია ერთეულებსა და მთელი საზოგადოების შინაგანი კულტურაა, კანონის მირნილების ზნეობრივი, სულიერი და მორალური მოთხოვნები. სამწუხაროა, როცა ადამიანი არ სწავლობს და არ სწავლება იმ ფენომენს საქმის არსს. ამიტომ არ იცინა ნაციონალებმა და მათმა ლიდერმა, თუ რა არის დემოკრატია და სწორედ ამაზე ამბობენ კახელები – ვირმა რა იცის, ხურმა რა ხილია.

ქვეყნის სტრატეგიული ობიექტების უცხოელების ხელით მშვიდობიან ანექსიას და კვლავაც უტიფრად მოუწოდებს ხალხს – რა დროს საყვედურია, გაიხარეთ – მსოფლიო ინგრევა, ჩვენთან კი კისრის ტყვით მოდიან უცხოელები ინვესტიციების ჩასადებადო!..

ვაი ჩვენს თავს უბედურს – მსოფლიოს პოლიტიკოსთა თვალში არც თუ დიდი ავტორიტეტის მქონე სააკაშვილს ჩვენ მართლა ჭკუანაკლებები რომ ვგონივართ ყველანი!

სხვას რას უნდა ნიშნავდეს, სომხების მიერ ჯავახეთზე მსოფლიოს მოდებული პრეტენზიების ფონზე – ფარავანზე ჰესის მშენებლობა, ახალქალაქი-ბათუმის ავტობანის მშენებლობა და ჯავახეთის გაგეგმვა შავ ზღვაზე სომხების გაყვანის აუხდენელი ოცნების განხორციელება?!

იქნებ ვინმეს მოუვიდეს აზრად და ჰკითხოს ამ ჭკუის კოლოფს – როდის ოცნებობდა ჯავახეთში ნაბუდებული სომეხი შავ ზღვაზე გასვლას? თუ იგი, მისი შორეული გენეტიკური ძმის, იტალიაში გადასახლებულ, გაისტორიკოსებულ ვიდაც პიეტრო ქუჩუიანის „ადმონენას“ გულისხმობს, რომელიც იტალიურ ჟურნალ „იუბილანტესში“ უტიფრად აცხადებს, რომ: „...თურმე ათასი წლის წინ ჯავახეთი მესამე სომხეთი ყოფილა და მათ ოცნებს ოლიტგანე შავ ზღვაზე გასვლა წარმოადგენდა?!“

ისიც დასაფიქრებელია, სახეგაბადრული თურქი ინვესტორი ქართული პროექტის (საერთოდ თუ არსებობს ეს პროექტი!) გამო იყო ჩამოსული თუ, სააკაშვილის გადასაშენებელი საპროტესტო აქციის წინ მის საშველად?

იმასაც ამბობენ, სომხები და თურქები ერთმანეთში რიგდებიან, საუკუნოვან მტრობას ივიწყებენ და უპერსპექტიუო საქართველოს ხარჯზე უნდათ აინახლაურონ მორალური და მატერიალური ზარალიო...

თუ არა, პიროვნებები კაში უამრავი, გაცილებით მიმზიდველი და მომგებიანი პროექტი არსებობს საქართველოში, იგივე სიმძლავრეს ნახევარ ფასში რომ დადგამენ და რაღა ფარავანზე ამოუვიდა ბიზნესის მზე სომხებთან სამტრო-სასიცოცხლოდ გადაკიდებულ თურქს?! ეს ის შემთხვევა არ არის, როცა „სატანა თიშავს, ღმერთი კი აურთიანებს“. ეს ის შემთხვევაა, როცა „სატანა აურთიანებს“, და ამიტომაც არ უწყრია ამ ბინძურ გარიგებას დიდი დღე. თუმცა, შინ და გარეთ, ჩვენი ისტორიული მტრებით – თურქებითა და სომხებით გარშემორტყმული ქართველები მაინც ფრთხილად უნდა ვიყოთ, ძალიან ფრთხილად!

ახლა ყველამ ირწმუნა, რომ მიხეილ სააკაშვილი არაფერს აურთავია საქართველოს პრეზიდენტად და მან სწორედ შევარდნადის ნაცადი რეკრუტურით გაყავა ზღაბა სპრეზიდენტურ არჩევნებში. ამის დასტური გახლავთ ის, რომ მთელი კეთილსინდისიერი და კულტურული საქართველოს აღსდგა დღეს სააკაშვილის წინააღმდეგ და მის გადადგომას მოითხოვს. არაფერს ვამბობთ მის მხარდამკერ რამდენიმე ანგაჟირებულ პიროვნებაზე, რომელთაც სააკაშვილის „დაკურებაზე“ მეტად იმ კეთილდღეობის დეკარგვა ადარდებთ, რომელიც დანაშაულებრივად უძღვნა მათ

საკაშვილმა. ამიტომაც გვრის ზიზღის გრძობას ადამიანებს ხერხეულიძეების, წიკლაურების და სააკაშვილის დანაშაულებრივი საქმიანობის გამამართლებელი ყველა სხვა უზნეო პოლიტიკოსის სატელევიზიო გამოსვლა.

ჯერ კიდევ ლათინები ამბობდნენ, რომ ყველაზე დემოკრატიული სახელმწიფოც კი ძალმომრეობის ინსტიტუტიაო.

წარმოიდგინეთ, ძალმომრეობის როგორი ხარისხით გამოირჩევა ის სახელმწიფო, სადაც ხელისუფლება ფაქტიურად უზურპირებული აქვს ერთ ოჯახს და მის მხარდამკერ ბანდიტურ კლანებს.

ისე როგორც ელუარდ შევარდნაძის მმართველობის ვამს იყო საქართველოში, და როგორც დღესა.

საქართველოს დღევანდელმა ხელისუფლებამ არ იცის, რომ დემოკრატიულ ქვეყანაში:

1. დღისით, მზისით, ქალაქის ცენტრში ბანდიტურად არ კლავენ ახალგაზრდებს;
2. არ უნგრევენ ადამიანებს საკუთარ სახლებს და მათ ოჯახებს ქუჩაში არ ჰყრიან მცირეწლოვანი ბავშვებითა და მოხუცებით;
3. არ ითვისებენ სხვის ქონებას, როგორც ეს ბადრი პატარკაციშვილისა და ქიბარ ხალვაშის მიმართ გაკეთდა;
4. არ ძარცვავენ საკუთარ ხალხს ჯანმრთელობისა და ფარმაცევტული სფეროს მონოპოლიზებით და სამედიცინო მომსახურებასა და პრეპარატებზე ფასების კატასტროფული ზრდით;
5. მუშაობენ გამჭვირვალედ, რათა კატეგორიულად გამოირიცხოს ხელისუფლების ნებისმიერი შტოს მიერ, ნებისმიერ დონეზე საბიუჯეტო თუ საგარანტო თანხების მითვისება;

6. ასევე გამჭვირვალედ ხდება პრივატიზაცია, საინვესტიციო თანხების შემოდინება და სახელმწიფოს მიერ საგარეო სესხების აღების პროცესი. (სხვაგვარად საქართველოს შევარდნაძის მმართველობიდან დღემდე არ დაუგროვებოდა ლამის 7 მილიარდი დოლარი საგარეო ვალი, რომლის აღებით არავითარი სოციალური თუ ეკონომიკური შეგება არ უგრძნია საქართველოს მოსახლეობას და ეს ვალი ჩვენი შვილებისა და შვილისშვილების გადასახდელი იქნება);

6. პარლამენტსა და საზოგადოებასთან შეუთანხმებლად ქვეყნის პრეზიდენტი თვითნებურად არ იღებს გადაწყვეტილებას საკოფლიტო თუ სხვა ზონებში სამომარი ქმედებების დაწყების თაობაზე;

7. რა თუ ამგვარმა ავანტიურამ ისეთი მძიმე შედეგი მოუტანა ქვეყანას, როგორც ეს საქართველოს მოუტანა 2008 წელს სააკაშვილის მიერ წამოწყებული უაზრო ომმა, რასაც საქართველოს დამატებითი ტერიტორიების დაკარგვა მოჰყვა, ქვეყნის პრეზიდენტი მყისიერად უნდა გადადგეს (არაფერს ვამბობთ სააკაშვილის მიერ საკუთარი ჰალსტუხის ჭამასა და ომის დროს გორში მომხდარ სამარცხენო ინციდენტზე, როცა შიშით ატანა პრეზიდენტმა სააკაშვილმა სტუმარი მიატოვა და თხრილში დურთა თავი).

8. უზურპატორულ კონტროლს არ აწესებენ საკანონმდებლო და სასამართლო ორგანოების საქმიანობაზე, არ აცეკებენ

მათ საკუთარ ნებაზე და არ ზღუდავენ მასმედიის საშუალებათა სამოქმედო არეალს.

9. ქუჩაში ფიზიკურად არ უსწორდებიან სხვაგვარად მოაზროვნე ადამიანებს შინაგან საქმეთა სამინისტროში შექმნილი “ზონდებრივადების” მეშვეობით, რაც საკმაოდ მძიმე სისხლის სამართლის დანაშაული გახლავთ.

10. აიძულებენ გადადგეს ის მინისტრი, რომელმაც, ან რომლის ოჯახის წევრმაც მძიმე სისხლის სამართლის დანაშაული ჩაიდინა (გაიხსენეთ სანდრო გორგოლიანის მკვლელობის ფაქტი, რომელიც საქართველოს შინაგან საქმეთა მინისტრის მეუღლე, ქალბატონი თაკო საღაყია ფიგურირებდა. სხვა დანაშაულებიც მათ “კისერზეა” და არა “სინდისზე”, რადგან ამდენი სიგლახის ჩამდენი და სინდისი მეტად შორს დგანან ერთმანეთისაგან). ჩვენ არ ვიცით, კიდევ რამდენ ხანს აპირებენ “ნაციონალები” საქართველოს ხელისუფლების უზურპირებას, მაგრამ მათი “გადაშენების” შემდეგ ყველა ავკაცობაზე რომ მოუწყვეთ პასუხის ვაცემა, ფაქტია, რადგან მათ მიერ ჩადენილ უმძიმეს დანაშაულებს კანონით დაწესებული ხანდაზმულობის ვადა არ ეხება.

11. ქვეყანაში, რომლის მოსახლეობის 75 პროცენტზე მეტი სიღატაკის ზღვარს მიღმა იმყოფება, პრეზიდენტი თავს იმის უფლებას არ მისცემს რომ 600 მილიონ ლარზე მეტი ღირებულების სასახლე აიშენოს და უფრო უარესი – საკუთარი თვითმფრინავით ჩამოიყვანოს გერმანიიდან ძვირადღირებული მასაჟისტი კალი;

12. ყოველნაირად ეწინააღმდეგება ერის ეკონომიკის, რელიგიურობის, მორალისა და სულიერების დანგრევის პროცესებს და არ უწყობს ხელს იმ უბედურობებს, რაც საქართველოში ხდება;

13. ღირსეულ, დეგადმოსილ ადამიანებს არ ეძახიან “ნასარეცხებს” და ერის დასაყრდენ ძალად არ მიიჩნევენ მეძაბებსა და არატრადიციული ორიენტაციის მქონე ადამიანებს, რომლებიც ნებისმიერ ნორმალურ ქვეყანაში ერის სირცხვილად ითვლებიან და არა მის ღირსებად.

ამგვარი დიდაქტიკური პასაჟები თუ მიყვებიან საქმეს, ეს გაზნოთი მთლიანად არ ეყოფა საქართველოს ხელისუფლებისათვის იმის ახსნას, თუ რა შეიძლება და რა არ შეიძლება.

არა და საწყენია, ქვეყნის ელემენტარული ნორმები შევასხენოთ ქართველი ერის უბედურებად მოვლენილ (შევარდნაძის მიერ) იმ ხელისუფლებას, რომელსაც საერთოდ არაფერი სცხია ტრადიციული ქართული და უძღურებისა და უზრდველობის “სანიმუშო” მაგალითს წარმოადგენს.

საინტერესოა, რამ გაამწარა ელუარდ შევარდნაძე ისე ქართველ ხალხზე, რომ ასეთი გამოუსწორებელი ზიანი მიაყენა მის სულიერებას დემოკრატის აზუნად ავდგენს. ნუთუ ქართველი ერი არ იმსახურებდა, რომ საკუთარი წიადიდან ეშვა წინამძღოლი, რომელიც ქართული სულიერების სრულქმნის სამსახურში ჩადგებოდა?

სიმახინჯე მხოლოდ სიმახინჯეს შობს, ისე, როგორც შევარდნაძემ შვა სააკაშვილი! ყველაზე დიდი უბედურება კი ის გახლავთ, რომ სააკაშვილი აუცილებლად შობს სხვა სიმახინჯეს, რომელიც დღევანდელი ოპოზიციის წიადში ბუდობს.

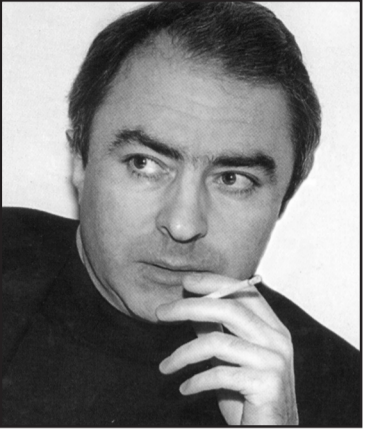
ამიტომ, ასჯერ დაფიქრდით ქართველებო, ვიდრე რომელიმე პოლიტიკოსს ტაშს დაუკრავთ და ქვეყნის მართვის სადავეებისაკენ გაუკაფავთ გზას.

კიდევ ერთ სიმახინჯესა და სიბოროტეს საქართველო ვეღარ გაუძღვება!

მერე აღარც ის დემოკრატია გაახსენდება ვინმეს, რითაც ასე ყველგალობს ოდიოზან ტოლერანტობისა და მაღალი კულტურის აკვნად აღიარებულ საქართველოს დღევანდელი ხელისუფლება, რომელსაც ელემენტარული წარმოდგენაც კი არ გააჩნია იმაზე, თუ რა არის დემოკრატია!

ილორი

როსა თქვა სჯობს...

დღეს ქართულ მედიაში რუსეთის ვინაობა და ამერიკისთვის ოდების მიძღვრა მოდადაც კი იქცა, რადგან რაც უფრო მეტს ვთქვამთ და ბევრთად აკეთებ ამას, მით უფრო დიდ პატივს ვცემთ და მამულიშვილად გაცხადებენ. სიმართლე კი სადღაც ისტორიის ლაბირინთებში დახვდება და თავის ჟამს ელოდება. ქართველი პოლიტიკოსები ქართულ მედიაში რუსეთის კრიტიკაში „მაგარი ბიჭები“ არიან, რადგან თავს სრულყოფილ უსაფრთხოდ გრძობენ. პოლიტოლოგმა ალექსანდრე ჭაჭაიამ კი რუსულად და რუსულ პრესაში უთხრა მათ ის სიმართლე, რომელიც, ალბათ, ბევრს არ ეამა. ვთავაზობთ პუბლიკაციას, რომელიც თავის დროზე არა ერთ გამოცემაში გამოქვეყნდა და მთელი ინტერნეტი შემოიარა. დასკვნები კი შეითხველმა თავად გააკეთოს...

...ჯერ საბჭოთა კავშირის დისკრედიტაციას და დაშლისაკენ, შემდეგ კი მსოფლიო საზოგადოებრიობის ცნობიერებაში რუსეთის პარაბოლულ, აგრესიულ, განვითარების შემფერხებელ ქვეყნად წარმოჩენისკენ მიმართული მრავალწლიანი ბეჯითი იდეოლოგიური კამპანია დასასრულს უახლოვდება. დასავლეთის ცნობიერებაში რუსეთი საზარელ მონსტრად დამკვიდრდა, რომელიც ცივილიზებული სამყაროსთვის მუდმივ საფრთხეს წარმოადგენს და ამიტომ არსებობის უფლება არ აქვს. დასავლეთის მკვიდრისთვის გასაუგებია ბუქინისკის თვალსაზრისი, რომელიც მიიწინებს, რომ რუსეთი 5 სახელმწიფოდ უნდა დაიყოს (ახე უფრო იოლია მისი მართვა და რესურსების გამოყენება), ისევე, როგორც მარგარეტ ტეტჩერისა, რომელიც თვლის, რომ რუსეთის ტერიტორიაზე 50 მლნ კაცი შეიძლება უნდა სახლობდეს (მეტი ადამიანის შენახვა ეკონომიკურად წაბეგია). და, საერთოდ, რაში ვაგარგია შუამავლები რუსეთის განსაკუთრებულ რუსეთთან დასავლეთში? მით უმეტეს, რომ ეს დანაშაულებრივი ქვეყანა, არადადამინური რეჟიმების შექმნა, არადადამინური უდა-ნაშაულო მსხვერპლის სისხლით აშენებული, რომელსაც, როგორც წესი, პირსისხლიანი მანიაკები მართავენ, ხალხი კი დაბეჭელებული, ველური და მონურად მორჩილია. პოდა, ვის სჭირდება ასეთი სამარცხვინო ლაქა ცივილიზაციებისა და კულტურების მსოფლიო თანავარსკვლავედში? ქვეყანა-დაბრკობა, ქვეყანა-ჯურღმული, ქვეყანა-უბედურება – შემოქმედებითი წარსულის, დიდი მიღწევების, კაცობრიობის წინაშე ისტორიული დამსახურებების გარეშე. მოიცა! ეს ხომ საბჭოთა კავშირის სამართალმემკვიდრე ქვეყანაა, მან კი ფა-შიზმი დაამარცხა და ევროპა გაათავისუფლა, მსოფლიო ცივილიზაცია ისხნა! ჯერ კიდევ ცოცხალი არიან ადამიანები, რომლებსაც ეს ახსოვთ ან მამებისგან სმენიათ. მაშასადამე, საჭიროა, მას მეორე მსოფლიო ომის გამარჯვებული ქვეყნის დაფინანსების გვირგვინი ჩამოვადოთ. და კიდევ უკეთესი, თუ ქვეყანა-აგრესორად შევრაცხავთ, პიტლერულ გერმანიას გავუთანაბრებთ. როდეს ამოცანაა? სულაც არა. მით უფრო, თუ ამას რუსივე პოლიტიკოსებისა და ჟურნალისტების, საზოგადო და ხელისუფლების მოღვაწეების ხელითა და ბავაგებით მოვიმოქმედებთ. მეტადრე, რომ ეს პატივცემული

პუბლიკა ამ კეთილშობილურ საქმეს ხალხისთა და თავდადებით აკეთებს, ვინ – 1956, ვინ – 1985 წლიდან.

დასავლეთ ევროპის ზოგიერთ ქვეყანაში ბოლო მოვლენებმა, რომლებიც პიტლერულ ოკუპანტებთან გათანაბრებული საბჭოთა ჯარისკაცების ნეშტების გადასვენებასა და ძეგლების გადატანას უკავშირდებოდა, პოსტსაბჭოთა სივრცის მოსახლეობის უმრავლესობის ბუნებრივი აღფრთოვანება გამოიწვია, იმ უმრავლესობისა, ვისაც არ დაუკარგავს ისტორიული მემკვიდრეობა და სინდის-ნამუსიც შერჩენია. გასაკვირიც არაფერია: ცოტაა ისეთი ოჯახი, რომლის წევრებსაც მონაწილეობა არ მიეღოთ ამ ქვეყნების ფაშისტებისგან გათავისუფლებაში. გასაოცარი სხვა რამაა: აღფრთოვანება გამოიქვამენ ადამიანები, რომლებიც მრავალი წლის განმავლობაში თანმიმდევრულად, დაქინებით ამახინჯებდნენ, აუკუღმართებდნენ ისტორიის საბჭოთა პერიოდს, თავს დაფს ასხამდნენ ამ პერიოდის უდიდეს მოღვაწეებს, აბუნად ივდებდნენ მათ სსოუნას. ყველა უტიფარი ბრალდება სსრ კავშირისა და მისი ხელმძღვანელების, საბჭოთა არმიისა და მისი სარდლობის მიმართ, რაც დღეს დასავლეთ ევროპის ქვეყნებში გაისმის, პირველად რუსულ მედიაში რუსმა პოლიტიკოსებმა, ჟურნალისტებმა, ინტელიგენციის წარმომადგენლებმა გაახმოვანეს. რუსი საზოგადოების ამ ყველაზე უპასუხისმგებლო, მაგრამ ყველაზე ყოყონ ნაწილს მინდა, გითხრო: რამ ადგაშფოთათ? ეს მესაფლავებდა ხომ თქვენი ყველაზე ბეჯითი მოსწავლეები არიან? მათ, უბრალოდ, დასკვნები გამოიტანეს თქვენი ნალაყვდიდან. აგერ უკვე 20 წელია, ყოველდღიურად (!) სწორედ თქვენ ავირევით ერთმანეთთან საგაზეთო სტატიებში, ტელევიზორებში, მხატვრულ და დოკუმენტურ ფილმებში ფაშისტურ გერმანიასა და სსრ კავშირს, პიტლერსა და სტალინს, კომუნისტებსა და ფაშისტებს, საბჭოთა კავშირის კომუნისტურ პარტიას, შინაგან საქმეთა სახალხო კომისარიატს (НКВД) და ვესტაბოს. პოდა, რას ვლით სხვისგან, როცა თვითონ ლაფში სვრით საკუთარ ისტორიას და ამ ამაზრზუნ სიტუაციას უბრალოდ ახალგაზრდა თაობას?

საგულისხმოა, რომ რუსი საზოგადოების მკვიდრი ცხოვრება იყვნა, რომელიც თავს „რუს ინტელიგენციას“ უწოდებს და ექსკლუზიურ უფლებას იტოვებს, არა მხოლოდ თვითონ ილაპარაკოს ხალხის სახელით და ჭკუიც ასწავლოს მას, ძირითადად, მოდური ლიტერატორების, რეჟისორების, მსახიობების, ჟურნალისტებისა და მათ წევრთა სათითაოდ მიღებული პოლიტიკოსების, ისტორიკოსების, პოლიტოლოგებისაგან შედგება, რომლებიც ასევე მოდური ხედიანია. მათ ასეთებად აქცევს არა პოპულარობა და ავტორიტეტი მოსახლეობის ფართო მასებში, არამედ მედია, სადაც ეს „ინტელექტუალები“ ხორტბას ასხამენ ერთმანეთს. მილიონობით ექიმს, მასწავლებელს, ინჟინერსა და მეცნიერს კი სათვალავშიც აღარ ავლენენ. ეს „მოდური“ ინტელიგენცია, მიუხედავად რიხიანობისა და „მდაბიობის“ მიმართ ამრეზილობისა, გაუნათლებელი და უწიგნურია. საკუთარი ისტორიის შესასწავლად მათ არც დრო აქვთ, არც – უნარი, სამაგიეროდ, ოსტატურად ახერხებენ „დამშოკავი ფაქტების“ მოქმედებას და ჭკვიანური გამოიმეტევენ მათზე მსჯელობას! მაგალითად, ხრუშჩოვის დაბოღვარის მიბაძვით, ეს „ინტელიგენტები“ წლიდან წლიად იმეორებენ, რომ „უტყუარი მონაცემებით, სტალინი ომს გლობუსის მიხედვით ხელმძღვანელობდა... სტალინი უჯერებდა პიტლერს და არ სჯეროდა რიხარდ ზორგესი“. განსაკუთრებით შთამბეჭდავია „37-38 წლებისა და 50-იანი წლების დასაწყისის ბერლისეული რეპრესიების საშინელებები“, თუ მსხვერპლობაში მივიღებთ იმ გარემოებას, რომ ბერია

-ს სახალხო კომისარი იყო 1939-1945 წლებში, შემდეგ კი სახალხო მუერნეობის განვითარება ეხარა და საბჭოთა მრეწველობის იმ მაღალტექნოლოგიური დარგების დამფუძნებელი იყო, რომლებიც დღესაც რუსეთის ინდუსტრიული და სამხედრო-ტექნიკური ძლიერების საფუძველს შეადგენს. „ინტელექტუალებისგან“ ხშირად მოისმენ, რომ „ბოლშევიკებმა მეფე დამხეს“, „გერმანელები კი არ დაამარცხეს, არამედ ევამებში ჩაგახრჩვე“, „სტალინმა 60-დან 100 მილიონამდე კაცი დახვრიტა“... მოკლედ, ართიმეტიკაშიც მოსუსტებენ, თორემ დაფიქრდებოდნენ, როგორ მოახერხა სტალინმა 140-მილიონიან ქვეყანაში 100 მლნ კაცის დახვრეტა, ომში 27 მლნ კაცის დაკარგვა და თავისი აღსასრულის შემდეგ სახელმწიფოში კიდევ 200 მლნ მოსახლის დატოვება.

პოლონეთის დღევანდელი ხელისუფალი მოსკოველ „ინტელექტუალებს“ ექოდ ესმარება და ირწმუნებიან, რომ საბრალო მშვიდობიანი პოლონეთი ორი ტირანი – სტალინისა და პიტლერის მსხვერპლი შეიქნა, და დღეს, „დემოკრატიის ზეობის“ ხანაში, ამაზე პასუხი რუსეთმა უნდა აგოს. რასაკვირვებია, შეგვიძლია ვგახსენოთ პოლონელებს, რომ გერმანიასთან ერთად 1938 წელს სწორედ პოლონეთი, უ. ჩერნილი ოქმით, „ტურის სისხრით მონაწილეობდა ჩეხეთის სახელმწიფოს დარცხასა და განადგურებაში“, ტემინისკის ოლქის ოკუპაციაში და ეტიკოვიცის მეტალურგიული ქარხნების ხელში ჩაგდებაც კი სცადა (თუმცადა, გერმანელებმა დაასწრეს). სწორედ პოლონეთი ამზადებდა ლიტვის ოკუპაციას, რაზეც გერმანიის ნაწილებიც მიიღო. მხოლოდ სსრ კავშირის დიპლომატიური ჩარევით მოხერხდა ამ ავტრის თავიდან აცილება. სწორედ საფრანგეთის მოკავშირე პოლონეთმა განაცხადა უარი ფრანგების მხარდაჭერაზე, თუ ისინი ჩეხეთს ითვალვინდნენ. სწორედ პოლონეთმა ითვალვინდნენ, თავის ტერიტორიაზე გაეცარებინა საბჭოთა ჯარები, გერმანიის აგრესია რომ შეეჩერებინათ. მაშ, ვის პოლონეთის ხელისუფლებას? მით უფრო, რომ რიხენტროპისა და მისი პოლონელი კოლეგის – ბუკის მეგობრული საუბრების ჩანაწერებში ვკითხულობთ: „ბატონი ბუკი არ მალავს, რომ პოლონეთს საბჭოთა უკრაინისა და შავ ზღვაზე გასასვლელის მიღება სურს“. მაგრამ, აი, უბედურება: პირსისხლიანი დესპოტი სტალინი არ დაელოდა თავისი ქვეყნის წინააღმდეგ მეორე ნაპოვინისეულ ალიანსს და გერმანიასთან თვალდაუხსნელი პაქტი დადო, რომელსაც რუსმა და პოლონელმა პოლიტელიტამ ერთხმად დანაშაულებრივი უწოდა. პიტლერმა კი გადაწყვიტა, რომ პოლონეთი მოკავშირედ არ სჭირდებოდა და ორ კვირაში ბოლო მოუღო ამ სახელმწიფოს. ომის მესხეთ დღეს ქვეყნის ხელისუფლება ვარშავიდან გაიქცა, კიდევ რამდენიმე დღის შემდეგ კი მოთავსდნენ, მარშალმა რიხმთილამ არამა ბუდის ანაბარა მიავლო და რუმინეთს შეაფარა თავი. დესპოტი სტალინი კვლავ არ დაელოდა, როდის მოადგებდნენ გერმანელები კავშირის საზღვრებს და ჯარები შეიყვანა არსებულ პოლონეთის სახელმწიფოს ტერიტორიაზე, რომელიც რუსეთს ეკუთვნოდა და რომლის ოკუპირებაც პოლონეთმა მოახდინა 1920 წელს. ამასთან, რუს „დემოკრატებთან“ ახრად არავის მოსვლია, ამისთვის აგრესია ეწოდებინა. იგივე უნდა ხერხილი ამ ნაბიჯს „გათვლილსა და უადრესად რეალისტურს“ უწოდებდა.

ამაჩემის სამხედრო ჯილდოებში არის მდალი „ვარშავის გათავისუფლებისთვის“. შეიძლება იმის გამო, რომ პოსტსაბჭოთა სახელმწიფოები სულ უფრო მეტად შორდებიან რუსეთს და ოდესღაც გერმანარ ხალხებს უწინდელი მკამრები აღარ აქვთ. „არ ვუვარვართ და ჩვენს ინტერესებსაც ანგარიშს არ უწევს“, – უწეს ახალხებს უნდა გვიყვარდეთ? ჩვენს ხალხებს ისტორია, საერთო სიხარული და მწუხარება, გამარჯვება და მტრები აერთიანებდა; საერთო გმირები და მისაბამი პიროვნებები გვეყვოდა, საერთო იდე-

ინმა მკაცრად და ურყევად დაიცვა ერთიანი პოლონეთის სახელმწიფოს შექმნის იდეა და მისთვის გერმანიის მიწების გადაცემა; დაიცვა ჩერნილისა და რუსველების წინააღმდეგობის მიუხედავად, რომლებსაც მიანდათ, რომ პოლონელები არ იმსახურებდნენ დიდ და ძლიერ სახელმწიფოს. კიდევ ბევრის შესხენება შეიძლებოდა მათთვის, მაგრამ რუსი ელიტად ვინემ კიდევ რომ უდალატოს „დემოკრატიულ ფასულებებს“ და სამშობლოსა და საკუთარი ხალხის ღირსება დაიცვას, საგარეოდ, პოლონელი კოლეგებისგან შემდეგ პასუხს მიიღებს: განა ეს თქვენ, რუსმა დემოკრატებმა არ „აღმოაჩინეთ ხელახლა“ ისტორია, მთელ მსოფლიოს აუწყეთ, რომ სსრკ დანაშაულებრივი სახელმწიფოს, სკკპ – დანაშაულებრივი პარტია, რომელსაც მეორე ნიურნბერგი ელოდება, საიდანაც ამოქექეთ „სიდიდლო მასალების“ მანქანაზე ნაბეჭდი ასლი (!) და დაარწმუნეთ მსოფლიო, რომ ბოროტმოქმედმა სტალინმა და ბოროტმოქმედმა პიტლერმა დანაშაულებრივად გაიყვეს ევროპა. რუსი ინტელიგენციის კერამა, „ნაციის №1 სინდისმა“ ან. იაკოვლევმა დოკუმენტებით (რომლებიც არავის წაუკითხავს) დაამტკიცა, ხოლო რუსეთის მოთავრმა სამხედრო პოკუარტურამ დაადასტურა პოლონეთისა და ბალტიისპირეთის ქვეყნების ოკუპაციის ფაქტი საბჭოთა კავშირის მხრიდან, თქვენმა „დიდმა წინასწარმგეტრებმა“ ა.ს. სოლვენიცინმა, „ნაციის №2 სინდისმა“, დანაშაულებრივი საბჭოთა კავშირის „სისხლიანი ისტორიის“ მრავალტომული მოაგვირისტა, რომელიც მთელ მსოფლიოში მრავალმილიონიანი ტირაჟით გამოიცა და მასზე მოთხოვნის არარსებობის გამო მერე დიდხანს წავადნენ (ზარალი ცენტრალურმა სადაზვერო სამმართველომ (ЦРУ) ანაზაღაურა); თქვენი ინტელიგენციის ლიდერმა დ.ს. ლიხანოვმა, „ნაციის №3 სინდისმა“, მოუწოდებდა რუს ხალხს, „მოეწინააღმდეგებოთ მთელი მსოფლიოს წინაშე ბოლშევიზმის საშინელებების გამო, იმ უბედურებების გამო, რაც სტალინიშინდა თავს დაატეხა ევროპელ ხალხს... ეს თქვენი სამხედრო ისტორიკოსები, პოლიტიკოსები, კინორეჟისორები ყოველდღიურად ამტკიცებენ, რომ სტალინი პიტლერთან მეგობრობდა და ღვიძელ მძასავით ენდობოდა, რომ წითელმა არმიამ დაიპყრო ტერიტორიები, ხოლო მეთოფორად ხერხტდა მილიონობით უდანაშაულო ადამიანი... ამ ყველაფერს თქვენ – რუსები ამტკიცებთ, ჩვენ კი, პოლონელები, უნერგვლები, ბალტიისპირელები და ჩვენი დასავლეთული მფარველები მხოლოდ ვეგრდნობთ თქვენ მიერ აღმოჩენილ და დამტკიცებულ ჭეშმარიტებებს და მოვითხოვთ სსრ კავშირის სამართალმემკვიდრე რუსეთისგან, პასუხი აგოს მსოფლიოს წინაშე ჩადენილი ბოროტმოქმედებისათვის, ასევე მოვითხოვთ მორალური და მატერიალური ზარალის კომპენსაციას. ვასაბუთებთ? დიხახაც, ვასაბუთებთ! თუ რუსეთის ელიტა და მედია დაჟინებით ირწმუნება, რომ „სსრკ ერთი დიდი საკონცენტრაციო ბანაკი იყო“, მაშინ მართალი არიან ბალტიისპირელი პოლიტიკოსები, როცა გადატანილი საშინელებების გამო მობოდიშებასა და კომპენსაციას ელიან. აკი გერმანია დღემდე უხდის საკონცენტრაციო ბანაკების ყოფილ ტყვეებს...

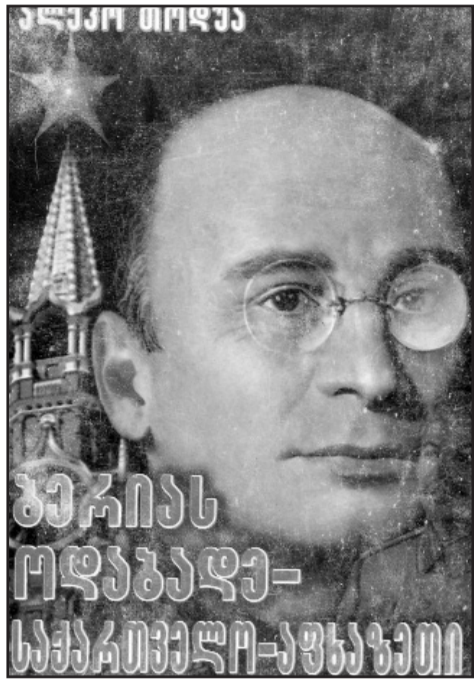
რუსი პოლიტიკური ელიტის წარმომადგენლები ხშირად გამოხატავენ გაოცებას და იმრისებთან იმის გამო, რომ პოსტსაბჭოთა სახელმწიფოები სულ უფრო მეტად შორდებიან რუსეთს და ოდესღაც გერმანარ ხალხებს უწინდელი მკამრები აღარ აქვთ. „არ ვუვარვართ და ჩვენს ინტერესებსაც ანგარიშს არ უწევს“, – უწეს ახალხებს უნდა გვიყვარდეთ? ჩვენს ხალხებს ისტორია, საერთო სიხარული და მწუხარება, გამარჯვება და მტრები აერთიანებდა; საერთო გმირები და მისაბამი პიროვნებები გვეყვოდა, საერთო იდე-

ალები და ზნეობრივი ფასულობები გვეყონდა. შემდეგ კი მოხვედით თქვენ, რუსი „დემოკრატები“, ძირითადად, ყოფილი პარტნომენკლატურიდან და განაცხადეთ, რომ ყველა ჩვენს იდეალსა და სულიერ ფასულობებს გროშის ფასი აქვს, ჩვენი ისტორიის სისხლიანი სასაკლავო, ისტორიული ავტორიტეტები კი მანიაკები და პარანოიკები, ხოლო გმირები – მკვლევარები და ოკუპანტები არიან. ტელეკრანებზე „რუსული კულტურის კეთილსახიერი მოღვაწეები“ გამოეკუთვნენ, რომლებიც საშინლად „იტანჯებოდნენ“ საბჭოთა პერიოდში, რადგან მათ, თურმე, აიძულებდნენ, გადაეღოთ ცრუ ფილმები და ეწერათ ცრუ წიგნები, რომლებიც ჩვენ, ბრიყვებმა, გულწრფელ ნაწარმოებებად მივიჩნიეთ და აღფრთოვანდით, მათზე თაობები ადგზარდეთ. და მთელმა ამ პარტიულ-კულტურულმა ნომენკლატურულ-კულტურულმა და მთელ რუსულმა ხელისუფლებამ დანაშაულებრივად დაადასტურა პოლონეთისა და ბალტიისპირეთის ქვეყნების ოკუპაციის ფაქტი საბჭოთა კავშირის მხრიდან, თქვენმა „დიდმა წინასწარმგეტრებმა“ ა.ს. სოლვენიცინმა, „ნაციის №2 სინდისმა“, დანაშაულებრივი საბჭოთა კავშირის „სისხლიანი ისტორიის“ მრავალტომული მოაგვირისტა, რომელიც მთელ მსოფლიოში მრავალმილიონიანი ტირაჟით გამოიცა და მასზე მოთხოვნის არარსებობის გამო მერე დიდხანს წავადნენ (ზარალი ცენტრალურმა სადაზვერო სამმართველომ (ЦРУ) ანაზაღაურა); თქვენი ინტელიგენციის ლიდერმა დ.ს. ლიხანოვმა, „ნაციის №3 სინდისმა“, მოუწოდებდა რუს ხალხს, „მოეწინააღმდეგებოთ მთელი მსოფლიოს წინაშე ბოლშევიზმის საშინელებების გამო, იმ უბედურებების გამო, რაც სტალინიშინდა თავს დაატეხა ევროპელ ხალხს... ეს თქვენი სამხედრო ისტორიკოსები, პოლიტიკოსები, კინორეჟისორები ყოველდღიურად ამტკიცებენ, რომ სტალინი პიტლერთან მეგობრობდა და ღვიძელ მძასავით ენდობოდა, რომ წითელმა არმიამ დაიპყრო ტერიტორიები, ხოლო მეთოფორად ხერხტდა მილიონობით უდანაშაულო ადამიანი... ამ ყველაფერს თქვენ – რუსები ამტკიცებთ, ჩვენ კი, პოლონელები, უნერგვლები, ბალტიისპირელები და ჩვენი დასავლეთული მფარველები მხოლოდ ვეგრდნობთ თქვენ მიერ აღმოჩენილ და დამტკიცებულ ჭეშმარიტებებს და მოვითხოვთ სსრ კავშირის სამართალმემკვიდრე რუსეთისგან, პასუხი აგოს მსოფლიოს წინაშე ჩადენილი ბოროტმოქმედებისათვის, ასევე მოვითხოვთ მორალური და მატერიალური ზარალის კომპენსაციას. ვასაბუთებთ? დიხახაც, ვასაბუთებთ! თუ რუსეთის ელიტა და მედია დაჟინებით ირწმუნება, რომ „სსრკ ერთი დიდი საკონცენტრაციო ბანაკი იყო“, მაშინ მართალი არიან ბალტიისპირელი პოლიტიკოსები, როცა გადატანილი საშინელებების გამო მობოდიშებასა და კომპენსაციას ელიან. აკი გერმანია დღემდე უხდის საკონცენტრაციო ბანაკების ყოფილ ტყვეებს...

რუსი პოლიტიკური ელიტის წარმომადგენლები ხშირად გამოხატავენ გაოცებას და იმრისებთან იმის გამო, რომ პოსტსაბჭოთა სახელმწიფოები სულ უფრო მეტად შორდებიან რუსეთს და ოდესღაც გერმანარ ხალხებს უწინდელი მკამრები აღარ აქვთ. „არ ვუვარვართ და ჩვენს ინტერესებსაც ანგარიშს არ უწევს“, – უწეს ახალხებს უნდა გვიყვარდეთ? ჩვენს ხალხებს ისტორია, საერთო სიხარული და მწუხარება, გამარჯვება და მტრები აერთიანებდა; საერთო გმირები და მისაბამი პიროვნებები გვეყვოდა, საერთო იდე-

ლაპრენტი ბერია — ქართული გენია

(ბიოგრაფიული ნაწარმოები ჟურნალისტ ალექსი თოდუას წიგნიდან “ბერია (ოდაბადე — სამართავლო-აფხაზეთი)“)

საოცარია, არა? როცა ბერის გამორეკი გოლიათი და არარობა შეხვედრა ერთმანეთს: ეპოქის ერთ-ერთ უტკივანესი კაცი, — და მან ხინჯი — აბდალა, მაგრამ ეს უკანასკნელი “იმარჯვებს”, ასეთ ვითარებაში ბიოგრაფიკა და სისულელეები დამახასიათებელი ჩანს ყველა ყალიბის არაკაცისათვის, მითუმეტეს ყველა მოღალატისათვის, რომელიც კარიერის შექმნის მანიით არიან შეპყრობილი და შოინისტური მსახიობი ჩაბნობურებული. ამის დასტურია ხრუშჩოვის მმართველობის “ბრწყინვალე” წლები და თვით ხრუშჩოვის “პერსონა”.

საბუღისწეროდ, ხშირად, ასპარეზზე გამოდიან უტყინო პოლიტიკანები, ინტრიგანები, ვიწრო ნაციონალური ტიპების ბაცილით სწორედ პიროვნებები და თითქოსდა ხლართავენ როდესაც “ობობას” ქსელს: სინამდვილეში კი — ძალიან “უბრალო”, “თეთრი ძაფით შეგზე” ნაკერ აბლაბუდას ქსოვენ, აწყოლებენ “სასახლის კარის შეთქმულებას”. და ეს ხდება ფართო, მასშტაბური აზროვნების მქონე ადამიანების წინააღმდეგ: აკრებენ მათ “იმპერიალიზმის აგენტის” და “სამშობლოს მოღალატის” ეტიკეტს; ეს ძირითადად გამოხსენიებულია “კავკასიური ეროვნულობის” მქონე ადამიანების მისამართით. შეიძლება სხვა პირთა მიმართაც, მაგრამ იშვიათად შეეხება რუსებს. თამაშდება სასამართლო-უფლებრივი კომედია, მათ ან პირდაპირი გასროლით ხერხეკენ (გენერალი ბატციკო ბერიას შემთხვევაში); ანდა, სრულიად უბრალოდ, ბანდიტური თავდასხმით სიბრძნე ადგილზე.

1999 წლის 19 აპრილს ტელევიზიით გამოდის ნიკიტას ნაშეი — სერგეი ხრუშჩოვი, რომელიც დიდი ხანია ცხოვრობს ამერიკაში, და გვაუწყებს, რომ მან წარმატებით ჩააბარა გამოცდა ამერიკის მოქალაქეობაზე! აი, როგორ “დაასამარა” ხრუშჩოვი ამერიკა!

ამავე პერიოდში მისმა სეხნიამ — სერგომ, ლავრენტი ბერიას შეიღმა, რაკეტული ტექნიკის დიდმა სპეციალისტმა, რომელსაც წოდებით საბჭოთა “გულაგებში” სექციის შემდეგ მოსკოვსა და სხვა დიდ ქალაქებში ცხოვრებისა და მუშაობის საშუალებას არ აძლევდნენ, თავშესაფარი ჰპოვა უკრაინაში და არ გახდა სამშობლოს გამყიდველი.

ნიკიტას მიერ შეიღო — ლავრენტიც მოღალატე აღმოჩნდა. ამასთან, უნდა გაგაცნოთ მეცნიერებათა კანდიდატის, სამამულო ომში სატანკო ასეულის მეთაურის, შინაგან საქმეთა სამსახურის გენერალ-მაიორის, 1977 წელს ტერორისტების მიერ მოსკოვში მოწყობილი სამი აფეთქების საქმის მომკვლევი სამამულო ომის უფროსის ვადიმ ნიკოლოზის ძე უდილოვის წერილი (რომელიც დოკუმენტურად ამტკიცებს, რომ დალატისა და არაადამიანური საქციელისათვის ლავრენტი სამჯერ მიესაჯა დახვეჭტა. სტალინმა ორჯერ აპატია, მესამეჯერ კი აღარ დაიცვა)... 1957 წელს, როცა ხრუშჩოვი არხინად გრძობდა თავს სკკპ ცკ-ის პირველი მდივნის საკარძელში, სცადა წარედგინა შეიღი გამირის წოდებაზე, მაგრამ მარშალმა ჟუკოვმა ამაზე უარი უთხრა შემდეგი სიტყვებით: “მე მოღალატეებისაგან გამირებს არ ვეძიებ”. იმავე 1957 წელს ჟუკოვი შეირისხა ხრუშჩოვმა, შესაძლოა, ასეთი “უტიფარი პასუხისთვის”...

საქართველოს კპ ცკ-ის პირველი მდივანი ა. მირცხულავა ვამცნობს, რომ იგი იძულებული იყო გამოსულიყო საკავშირო ცკ-ის პლენუმზე ბერიას დადანაშაულებით. “ხრუშჩოვი მაშინ დამემუქრა და მითხრა — თუ არ იტყვი, დაპატიმრებული იქნები და გახვალ საქმეში მათთან ერთად. ვიცი რა თქვენი სიჯიუტე, შემდეგაც გაცნობენ, რომ საქართველოში შეყვანილია სამხედროები ბატციკის სარდლობით და მას აქვს განკარგულება: მოსახლეობის გამოსვლებისა და პარტიული ორგანიზაციების პროტესტების შემთხვევაში მთელი საქართველო გადასახლდეს ყაზახეთში”.

“როცა ერთმა დამსწრემ, ბაგიროვმა წინადადება მისცა, როგორც ეს მიღებული იყო, მოესმინათ პლენუმზე ბერიას ანგარიში და შემდეგ გადაეცათ საქმე სასამართლოს, ამას მოჰყვა განმარტება: “ბერია ისეთ მდგომარეობაშია, გამოსვლა არ შეუძლია; და საერთოდ, — აფეთქდა უცებ ხრუშჩოვი — თქვენთვის რა, კიდევ არ არის ნათელი რომ ის საერთოდ არ არის?”

საოცარად ბაგიროვი არაფრის გულითათვის “გაასამართლეს” და დახვერტეს “არაკეთილსამედობისათვის...”

მაგრამ ჩვენ განვავრთოთ დისკუსია შეიღ ხრუშჩოვთან... აღმოჩნდა, რომ ის აშშ-ის უნივერსიტეტებში კითხულობს ლექციებს ბერიას მიერ დაწვეულ რეფორმებზე. ბერიას მიერ იმიტომ, რომ როგორც პოლიტოლოგი პოპოვი “მოსკოვსკი კომსომოლცეში” წერს “პოსტინდუსტრიულ წყობაზე გადასვლა დაიწყო ბერიას რეფორმატორული გეგმებით” და, როგორც ზენკოვინი აღნიშნავს, ხრუშჩოვის

საერთოდ არ ჰქონდა რეფორმის გეგმა... ქართველი მწერალი ვიორგი ბეზირგანი წერს: “გამოთქმა “პირველების კულტი” პირველად იხმარა ბერიამ “პრავდის” მოწინავე სტალინიში. სამი წლის მერე, თავისი არარაობის დასაფარავად, ხრუშჩოვმა ეს ტერმინი დააფუძნა”. ბერიამ წამოიწყო ეს კრიტიკა, მაგრამ არა შურისძიების მიზნით და არა სტალინზე პირადად განრისხებულმა, როგორც ეს გააკეთა ხრუშჩოვმა, არამედ იმიტომ, რომ “ბერია ზედმიწევნით გრძობდა ეპოქის მაჯისცემას”, როგორც ცნობილი მწერალი-დისიდენტი ავტორხანოვი აღნიშნავს: “ბერია თავისი კოლეგებზე რამდენადმე მაღლა იდგა და ესმდა სტალინის ეპოქის დასასრული”... სწორედ ბერიამ დააღო “ვეტო” პოლიტბიუროს წევრების სურათების გამოტანის საბაბად პრაქტიკას დემონსტრაციებზე, ყოველგვარ დღესასწაულებზე, შეკრება-ხლომებზე, რაზეც მოგვიანებით აღფრთოვით დააპარაკებდა ხრუშჩოვის პლენუმ-პრეზიდიუმის კონსერვატორი წევრი ა. ანდრეევი, თუმცა, ყველანი კონსერვატორები იყვნენ? ბერიამ აკრძალა პოლიტბიუროს წევრების არჩევა ამა თუ იმ შეკრებების დროს პრეზიდიუმის საბატო წევრებად, აგრეთვე აკრძალა აპლოდისმენტები და ოვაციები. ამით მან გააუქმა პარტიის მიერ გადმერთებული მონური მორჩილება ბელადების მიმართ. სწორედ ბერია იძლევა მითითებას სახელმწიფოს მმართველობის სტრუქტურებში მთავრობის როლის პროორიტიზაციის შესახებ, საბჭოთა კავშირის კომუნისტური პარტიის ფუნქციის შეზღუდვის შესახებ. “დაეპარტიამ იმპერიალის თავისი ჩარჩოს საზღვრებში, განაგოს პარტიის აპარატის შიგა საქმე და კიდევ — მიხედოს ავტორიტარ-პროპაგანდას”.

“ბერიას უნდოდა მოესპო კომუნისტური პარტიის მონოპოლია ქვეყნის ხელისუფლებაში”. ხოლო “რეფორმატორმა” ხრუშჩოვმა ყველაფერი გააკეთა პირუქუ, იმავე ბუღბურების სიტყვებით: “ქვეყნის საგარეო და საშინაო პრობლემებთან ბრძოლაში ბერიამ დიდი აქტიურობა გამოიჩინა”.

ლავრენტი ბერია შეიტანა წინადადება გერმანიის გაერთიანების შესახებ და არა მინცდა მაინც სოციალისტური ვეიდეი. როგორც ბატონი ნიკოლოზ ზენკევიჩი ვამცნობს: “გორბაჩოვის გარდაქმნამდე 30 წლის წინ, 1953 წელს ცკ-ის პლენუმზე ბერიამ განაცხადა: “არ გვირდა ჩვენ გერმანიაში გაშენოთ სოციალიზმი. დაე ისინი გაერთიანდნენ, როგორც მშვიდობიანი ბურჟუაზიული სახელმწიფო”. მას არავითარი სურვილი არ ჰქონდა იმისა, რომ სამარცხვინო რკინაბეტონის კედლით ორად გაეყო ბერლინი, როგორც ეს შეძლევდა “ბრემმა” პოლიტიკოსმა ხრუშჩოვმა გააკეთა. ბერია ამბობდა: “ჩვენ საერთოდ არ გვირდა მუდმივად არასტაბილური გერმანია, რომლის არსებობა მთლიანად დამოკიდებულია საბჭოთა კავშირის დახმარებაზე”. “ბერიას ინიციატივით, — წერს მწერალი ზენკოვინი, — მიღებული იქნა გადაწყვეტილება, რომელიც ავალდებულებდა

და გერ-ის ხელმძღვანელებს — ვილჰელმ პიკს და ვალტერ ულბრისტს შეეცვალოთ თავიანი პოლიტიკური კურსი.

ბერიამ დაარწმუნა მალენკოვი ტიტოსთან შერიგების აუცილებლობაში... და საერთოდ, სტალინის სიკვდილის შემდეგ ბერიამ დაიწყო სახლგარეგანეთის ქვეყნებთან ურთიერთობისა და საშინაო პოლიტიკურ მთავარ ამოცანებზე მუშაობის პრინციპების გადასინჯვა... მან ძალუმად აიღო ინიციატივა საკუთარ თავზე”.

ვიმეორებ: ბერია იძლეოდა წინადადებას, შეეზღუდათ პარტიის ძალაუფლება, ყველა სახელმწიფოებრივი საკითხი გადაეწყვიტა არა ცენტრალურ კომიტეტს, არამედ მინისტრთა საბჭოს. იგი აპირებდა შეექმნა ქვეყნის განვითარების ახალი პროგრამა. ამ და სხვა საკითხების ძირითადი კონცეფცია ბერიამ ჩამოაყალიბა სკკპ ცკ-ის პრეზიდიუმის სხდომაზე 1953 წლის 12 ივნისს წაკითხულ მოხსენებაში, რომელსაც ხრუშჩოვი, მალენკოვი და მოლოტოვი “ხიშტებით” შეხვდნენ.

ბატონ ზენკოვინის გადმოცემით, “პრეზიდიუმის წევრებს აშინებდათ ბერიას მოხსენებითი ბარათების მზარდი ნაკადი, სადაც ჩამოყალიბებული იყო რეფორმატორული კურსი. პრეზიდიუმში აღწევდა საბოლოო გადაწყვეტილების მიღების გადადება. ასე დამართეს ბერიას ინიციატივას კოლმეურნეებზე შექრული გადასახადების შემცირების შესახებ”...

ლავრენტი ბერიას ჰქონდა პროექტი ეროვნული რესპუბლიკებისათვის მმართველობის სადავეების მაქსიმალურად გადაცემის შესახებ. როგორც პავლე სუდოპალტოვი წერს, “ბერიას აუცილებლად მიანდა ხელმძღვანელებს პოსტებზე ადგილობრივი კადრების დაწინაურება... ბერია მოითხოვდა, რომ არა მარტო მერე მდივნები, სამხედრო ოლქის სარდლები, შინაგან საქმეთა მინისტრები, არამედ ლეგიონების უფროსებიც, რესპუბლიკის სახელმწიფო უშიშროების კომიტეტის თავმჯდომარეებიც, რკინიგზისა და საჰაერო საზღვაო მმართველებიც, კავშირგაბმულობის მინისტრებიც, საკავშირო მნიშვნელობის საწარმოო გაერთიანებათა მმართველებიც ყოფილიყვნენ ადგილობრივი კადრები”.

რუსი მწერალი კირილე სტოლიაროვი აღნიშნავს, რომ “ბერია მოითხოვდა, უარი ეთქვათ მახინჯ ველდორეფორმულ პოლიტიკაზე, გაეცარებინათ ხელმძღვანელი კადრების სრული ეროვნული დაკომპლექტება. ხრუშჩოვი კი პირიქით, ეროვნულ კადრებს უნდობლობას უცხადებდა. ლავრენტი ბერია, ამავდროულად, იყო ნამდვილი ინტერნაციონალისტი. სხვანაირად არც შეიძლებოდა... რადგან უსსრ-ის დროიდან ქართველებთან გვერდოვერდ მოდიოდნენ სომხები, რუსები, ებრაელები, ბერბები, ქურთები და ა.შ...”

მართაღს ბრძანებდა მწერალი, ბატონი გერმანე ბეზირგანი: “ლავრენტი პავლეს ძე ბერიას ადღვომა იწყება მისი ტრაგიკული სიკვდილიდან ნახევარი საუკუნის შემდეგ”

როსა თქვა სჯობს...

პიტლერებთან ერთად როგორ ანადგურებდნენ სტალინი და ბერია, НКВД და СМЕРШ-ი საბჭოთა ჯარისკაცებს. ხალხი ხელავდა, რომ ე-წ. რუსი ელიტა აშკარად აღიარებდა რუსეთის ისტორიულად არშემდგარ ქვეყნად, აღიარებდა საკუთარ უსუსურობასა და ინტელექტუალურ უბადრუკობას და მზად იყო, ხალხისთ დაეკავებინა ისტორიულ პროცესში ის ადგილი, რომელზეც მას ცივილიზებული დასავლეთი მიუთითებდა. ვის არგია ასეთი რუსეთი? რატომ უნდა იმეგობრო ვასალთან, როცა თვით სუვერენი გთავაზობს მეგობრობას? წესიერი ხალხი (და ასეთები უმეტესად არაფრად არ ვაცდებდნენ ისტორიულ მშობასა და საერთო წარსულს სადღე რეზინასა და „სნიკერსზე“, მაგრამ რა, რუსეთი ესწრაფვის მაღალ სულიერ ფასეულობებს? ვ-კ პუტინმა ბევრი გააკეთა ქვეყნისათვის ღირსებისა და სახელის დაცვარუნებლად. „ინტელიგენცია“ და მდებარე ალაშოფთა საბჭოთა ჯარისკაცების საფლაუების შერყენამ (ელცინის ხანაში ამას ტორალური წარ-

სულისგან გათავისუფლებას უწოდებდნენ), მაგრამ შეცვალა კი პუტინმა რუსი პოსტსაბჭოთა ელიტის შინაგანი სახე და ბუნება? ვგონებ, რომ არა. დღეს ისინი აღფრთოვებული არიან, რადგან იცანენ, რომ პუტინი აღფრთოვებულია. ზემოთ აღწერილი კი ამა თუ იმ სახით დღემდე გრძელდება: რეალური ისტორიის დამახინჯება და ლაფში ამოსვრა, ახალი ტელესერიალები ომზე, რომელშიც პიტლერები გაცილებით სიმპათიურად გამოიყურებიან, ვიდრე კომისრები და ჩეკისტები; მსოფლიო ისტორიაში დასავლეთის როლისა და მნიშვნელობის გახეივადება და, ამავე დროს, რუსეთის ჩამორჩენილობისა და ველურობის ხაზგასმა. რადასაუბარი, როცა სახელმწიფო დუმის დეპუტატებმა გამარჯვების დროშის სახეცვლილება გადაწყვიტეს?! რა პრეტენზია გვაქვს ლატვიელებთან საბჭოთა სიმბოლიკის აკრძალვის გამო?

დღეს სახელმწიფო ახორციელებს პროორიტეტულ პროგრამებს („საცხოვრისი“, „განათლება“, „ჯანდაცვა“) და ეს ძალიან მნიშვნელოვანია, მაგრამ ეს არ

განსაზღვრავს დიდი ქვეყნის მომავალს. დიდი მომავალი განისაზღვრება დიდი წარსულით. საჭიროა სახელმწიფო პროგრამა — „ისტორიული სიმართლე“. სახელმწიფომ პასუხისმგებლობა უნდა აიღოს ისტორიის მართებულად წარმოსახვაზე და მკაცრად არეგულიროს ეს პროცესი არა მხოლოდ სასწავლო დაწესებულებებში, არამედ მასმედიაშიც. ხალხის ძირითადმა მასამ ისტორია ფილმებითა და მსატრული დოკუმენტური იცის, ახალგაზრდობამ კი — მხოლოდ ფილმებით. რა ცოდნასა და შთაბეჭდილებას მიიღებენ ახალგაზრდები საკუთარ ისტორიასა და წინაპრებზე „მოსკოვური საგის“, „ლენინგრადის“, „არბატის პირშიშობის“, „ნაბიარალების“, „დ. მელენინისა და ნ. სხვანობის პროგრამების ნახვით? აუცილებელია ისტორიულ თემებზე გადაღებული ისეთი ფილმების აკრძალვა, რომელთა შექმნაშიც მეცნიერ-კონსულტანტები არ მონაწილეობდნენ. ერთობ მნიშვნელოვანია ეს საქმე იმისათვის, რომ მხოლოდ სცენარისტებს, რეჟისორებსა და მსახიობებს არ ვანდოთ.

დასასრულად, უნდა გაიხსნას არქივები ყველა დაინტერესებული სპეციალისტისა და არა მარტო ვოლკოლინოვებისა და ილიზაროვი-

ბისთვის. არ შეიძლება, დღეს საიდუმლოს წარმოადგენდეს 50-80 წლის წინანდელი მილიონობით დოკუმენტი, რომლებიც გრიფით „სრულიად საიდუმლოდ“ ინახება. არ შეიძლება, საკუთარი ქვეყნის ისტორია განიხილო კატეგორიებით — „მკვერა-არ მკვერა“. გაცივებას იწყებს ის გარეგნობა, რომ ისტორიის მძაგებელი რუსი ინტელიგენტები არქივების გახსნას არ თხოვენ. რატომ? თუკი არ ყოფილა, მაგალითად, „სამხედრო შეთქმულება“ და სტალინი თავისი „სამხედრო ელიტა“ პიტლერის სამამულო დახვერტა, მაშინ გახსენით, „სტალინის მიხედვით ამ მსხვერპლთა“ სისხლის სამართლის საქმეები. თუ სხვც ადმოსავლეთ ვეროვის ხალხებს ნაგრაფა, დაამტკიცეთ ეს დოკუმენტურად. თუ სტალინი სიცოცხლის ბოლო წლებში „ახალ ყულფს უშაბდებდა თავის მონურად მორჩილ, ჩაგრულ საბჭოელ ხალხს“ (ბ. ილიზაროვი), უწევნოთ მისი ჩანაწერები, შენიშვნები, რომლებიც სტალინს არ შეიძლებოდა, არ ჰქონოდა.

სიმართლე ისტორიის საბჭოთა პერიოდზე დღეს ისე საჭიროა, როგორც არასდროს. პოსტსაბჭოთა ქვეყნების ხალხებს შორის ბოლო წლებში განხილული გაუცხოებას სწორედ საერთო გამოვლი იხ-

ალექსანდრე ჭაჭია, სახალხო მომარაბა „სამეგრელოს“ თავმჯდომარე, გლობალიზაციის პრობლემების ცენტრის ხელმძღვანელი, პოლიტიკურ მენეჯერებათა დოქტორი, პროფესორი

საზოგადოებრივი საზოგადოებრივი მუშაობა

ოთარ ფაცაცია 80 წლისა

1929 წელს, კომინალური ტრიუმფის რაიონის მიერ საქართველოში ზვიად გამსახურდიას კანონიერი ხელისუფლების დამხობის შემდეგ, ეროვნული მოძრაობის მთავარმა შტაბმა ზუგდიდში გადაინაცვლა და აფხაზეთის ეროვნული მოძრაობის ერთ-ერთ უძლიერეს ფრთასთან ერთად სერიოზულ ძალას ქმნიდა. ცხადია საქართველოს მმართველობა მიტაცებული მთავრობისთვის ყოველივე ეს მიუღებელი იყო და ყველა ძალის მობილიზება სამეგრელოს წინააღმდეგ ხდებოდა.

ამ პროცესებს კიდევ უფრო ართულებდა საქართველოს ცენტრალური ხელისუფლების ლამის დანაშაულებრივი მიდგომა სამეგრელოს პრობლემებისადმი, "შხედრონის", ეროვნული გეარდიისა და სხვა ბანდირული დაჯგუფებების მიერ ჩატარებული ვანდალური სადამსჯელო ღონისძიებები სამეგრელოში, რასაც, როგორც წესი, თან ახლდა ადგილობრივი მოსახლეობის მასიური აწიოკება, დაჟანჯარება, მკვლელობები და სხვა უმსგავსოებები.

სწორედ ამ საქართველოსათვის დამანგრეველი რეჟანშიდან ორი წლის შემდეგ, საქართველოსათვის უძიმეს ჯამს მიღებული იქნა ოპტიმალური გადაწყვეტილება - საქართველოს პრემიერ-მინისტრად ავტორიტეტული პიროვნების, გამოცდილი სპეციალისტის, სათანადო გამოცდილების მქონე სამეურნეო დარგის მუშაკისა და მეცნიერის ბატონ ოთარ ფაცაცია დაინიშნის შესახებ.

ოთარ აბაკოს ძე ფაცაცია, დაიბადა 1929 წლის 15 მაისს ზუგდიდის რაიონის სოფელ ჯუღუჯიანში, როგორც კომუნისტურ ეპოქაში წერდნენ ხოლმე პირადი აღრიცხვის ფურცელში - "ღარიბი გლეხის ოჯახში". ფაცაციათა მრავალსულიანი ოჯახი იმ პერიოდში ეკონომიკურად მართლაც გაჭირვებულად ცხოვრობდა რადგან მაშინდელ საქართველოში არც მატერიალურად და არც სულიერად არავის უღიხნდა, განსაკუთრებით იმ ადამიანებს, რომელთაც გონსა და ზნეობას ჯერ კიდევ შემორჩენოდა სათაყვანებელ მცენებელ დიდი ილიასული "ენა, მამული, სარწმუნოება".

შემდეგ იყო სწავლა და თავაუღებელი მუშაობა, შთამბეჭდავი პარტიული და სამეურნეო სკოლა. უმაღლესი სასწავლებელი ლენინგრადში დაამთავრა და დღესაც სიყვარულით იგონებს იქაურ მეგობრებს. საქართველოში დაბრუნდა და ზუგდიდში დაიწყო მუშაობა. მალე პარტიულ სამუშაოზე დააწინაურეს, შემდეგ კი ზუგდიდის ქალაქის კომპინატის დირექტორად დანიშნეს.

მის დიდ სამეურნეო საქმის გამოცდილებასა და ორგანიზაციულ ნიჭზე მეტყველებს ის, რომ ჯერ კიდევ მეოცე საუკუნის ორმოცდაათიან წლებში ბატონმა ოთარმა ფაცაციამ წაქცეული საწარმო - ენგურის ქალაქის კომპინატი ჩაიბარა და უმოკლეს პერიოდში შექმნა უძმლავრესი ქალაქის საწარმო არა მხოლოდ საქართველოში, არამედ მთელ საბჭოთა კავშირში. ეს წარმოება, თავისი ურთულესი ინფრასტრუქტურით იქცა

ლიდერ საწარმოდ და წლების განმავლობაში ტონს აძლევდა საბჭოთა კავშირის ქალაქისა და ცელულოზის წარმოებას. კომპინატის მიმდებარე ტერიტორიაზე, ზუგდიდის ერთ-ერთ მივარდინდ გაჩვენებულ, ოთარმა ფაცაციურად ახალი ქალაქი ააგო. კომპინატი ყოველწლიურად უშვებდა დაახლოებით 80 მილიონი დოლარის ღირებულების მაღალხარისხოვან პროდუქციას. საშუალო სიმძლავრით მუშაობისას კომპინატის ყოველდღიური წარმადობა შეადგენდა 100 ტონა ქალაქს, 80 ტონა მუყაოს, 10 ათას ცალ საერთო რეგულს, 320 ათას სასკოლო რეგულს და სხვა სახის მზანაწარმს.

სწორედ მსოფლიოს ქალაქის წარმოებაში შეტანილი დიდი წვლილისათვის 2005 წელს, პოსტკომუნისტური სივრციდან პირველი და ერთადერთი თანამდებობის პირი, ბატონი ოთარ დააჯილდოვეს 1579 წელს საფრანგეთის მეფე ჰენრი მეთხმის მიერ დაწესებული ვეროპის საპატიო მხედრული ორდენით, წმინდა ორდენით ლურჯ ბაფთაზე და ხალხთა განმართიანებელი პუბლიცისტური ორდენით. ხაზგასმული და საამაყო ის გარემოება, რომ ყოფილი საბჭოთა კავშირის ქვეყნებიდან ვეროპისა და მთელი მსოფლიოს ამ უადრესად საპატიო წოდებას ჯერჯერობით ატარებს მხოლოდ სამი ადამიანი და სამივე საქართველოს მოქალაქეა.

მოვლენებს ოდნავ დავასწრებთ და ვიტყვი, რომ ამ წერილის ერთ-ერთი ავტორი როლანდ ჯალაღანია ინგლისის ქალაქ ვორინგტონის საპატიო მოქალაქე გახლავთ. სწორედ მისი ძალისხმევით მოხდა 1991 წელს ზუგდიდისა და ვორინგტონის დაძმობილება, რის გასაფორმებლადაც ინგლისში გაემგზავრა ზუგდიდის შეიდაკიანი დელეგაცია. მათი ერთ-ერთი მასპინძელი გახლდათ ნრდოლოთ ბრიტანეთის საინვესტიციო ჯგუფის მთავარი კონსულტანტი, ცნობილი ეკონომისტი და მილიონერი მაიკლ ევანსი. ოთარისთან გასაუბრების შემდეგ მან გამოითქვა მისი ბიოგრაფია, და როცა შეიტყო, რომ იგი ქალაქის კომპინატის დირექტორი იყო, გაოცებულმა სთქვა: - ეკონომიკაში ასეთი ხისის განსწავლული პიროვნება მინისტრი მაინც უნდა იყოს, პრემიერ მინისტრი თუ არა.

წინასწარმეტყველური გამოდგა მაიკლ ევანსის სიტყვები, რადგან ოთარი რამდენიმე წლის შემდეგ მართლაც გახდა საქართველოს პრემიერ-მინისტრი. როცა როლანდ ჯალაღანიამ ამის თაობაზე ტელეფონით აცნობა მაიკლ ევანსს, ინგლისელმა უპასუხა: - ახლა ნამდვილად დაერწმუნდი, რომ ქართველები ჭკვიანი და გამჭრიახი ხალხი ხართო.

ახლა მართლაც დარწმუნებით შეიძლება ითქვას, რომ იმ საბედისწერო ჯამს სწორედ ბატონი ოთარ ფაცაცია დაინიშნა საქართველოს პრემიერ-მინისტრის პოსტზე გადაარჩინა საქართველო. ფაქტია, რომ სამეგრელოს დედა-სამშობლოსაგან გაითიშვა ნამდვილად იქნებოდა საქართველოს, როგორც დამოუკიდებელი სახელმწიფოს და მლა-გაქრობის უტყუარი წინაპირობა. გარდა ამისა, ბატონი ოთარ ფაცაცია მცდელობით სწრაფად დაიწყო აღორძინება აბსოლუტურ კოლაფსში მყოფმა, ლამის მიწასთან გასწორებულმა, მანამდე საერთოდ არარსებულმა დამოუკიდებელი საქართველოს ეკონომიკამ. შედგა ქვეყნის ბიუჯეტი, რამაც ფაქტურად დაუღო სათავე საქართველოს, როგორც დამოუკიდებელი დემოკრატიული სახელმწიფოს აღმასვლას, მისი, როგორც დამოუკიდებელი სახელმწიფოს 200-წლიანი კოლონიური ყოფის შემდეგ ხელმეორედ აღორძინების, მატინეს. ეს კი უადრესად ძნელი საქმე გახლდათ, რადგან, როგორც ცნობილია, საბჭოთა კავშირი, გარდა იმისა, რომ იყო გეოპოლიტიკური ნიშნით შექმნილი უ-

სახელმწიფო, იგი ამავე დროს წარმოადგენდა ერთმანეთზე რთული დაფებით გადახლართულ ვეებერთელა ეკონომიკურ იმპერიასაც, რომლის მარტივ მამრავლებად დაშლამ გამოიწვია მთელი რიგი მსხვილი წარმოება-დაწესებულებების მოშლა-გაანადგინება, რომელთა მუშაობა დაგეგმილი იყო რამდენიმე რესპუბლიკაში გამოშვებული ნედლეულისა თუ წარმოების საშუალებათა ბაზაზე. სწორედ ამ ბარიერის გადალახვა და განადგურებადვე მიხული წარმოება-დაწესებულებების ნაწილობრივ აღდგენა და შენარჩუნება შესდლო იმ უძმიმეს ჯამს ბატონმა ოთარ ფაცაციამ. მართალია, ეს ამავდარი ადამიანი დღეს დამსახურებულ პენსიაზე იმყოფება, მაგრამ, დასვენებით ნამდვილად არ ისვენებს. მიუხედავად სოლიდური ასაკისა, ეს ენერგიით სავსე ადამიანი სისტემატურად დადის სანადიროდ, სათევზაოდ, შრომობს, მისი საქმიანი რჩევები კი დღესაც კარგ სამსახურს უწევს ბიზნესის სფეროში თუ ოფიციალურ სახელმწიფო სტრუქტურებში დასაქმებულ ადამიანებს.

- ჩემი პენსიითა და დანახოვით ვარსებობ. საკმაოდ სოლიდური საკუთარი მეურნეობაც გამაჩნია, რას ასევე მნიშვნელოვან როლს თამაშობს ჩემი ოჯახის ბიუჯეტში. მაქვს სახლი, აგარაკი, ავტომანქანაც მყავს. მიუხედავად ჩემს მიერ განვლილი ცხოვრების გზისა, რთაც, მხოლოდ წესიერი გზით, საკმაოდ დიდი ქონების დაგროვება შემეძლო, მდიდარი კაცი მაინც არ მეთქმის, მაგრამ სტუმარს არასოდეს დავემალე. - გვითხრა ბატონმა ოთარმა, როცა ჭურთის წყალსაცავში ნაეთი გასულელები ერთად ვთევაობდით, - საქართველოში სულდრებით მდიდარი კაცი ფულით მდიდარი და მულტიმილიონერი ვერასოდეს ვერ გახდება. აბა დააკვირდი, შენ რომ მილიონერი გახდე, საჭიროა, რომ საქართველოში მცხოვრებ ერთ მილიონ გაჭირვებულ ადამიანს თითო დოლარი მიჰპარო. ჩვესსავით გადატაკებულ ქვეყანაში ამას მხოლოდ უსულგულო და ზნედაცემული ადამიანი თუ იკადრებს. გაიხსენეთ ცნობილი ფრანგი მწერლის სტენდალის სიტყვები: "ყოველი დიდი ქონების მიღმა იმჩამლება დანაშაული".

ბატონი ოთარი ჩვენი დიდი ხნის მეგობარია, მაგრამ, ჩვენ მიგაჩნია, რომ მისი ბიოგრაფიის ამსახველი სტატია უნდა დაწეროს პირთუნველმა მემატიანემ და არა მეგობარმა, რადგან ამ წერილის მიზანი გახლავთ არა მხოლოდ ოთარის დამსახურებების აღწერა, არამედ იმ ძალისხმევისა და ცოდნის მომავალი თაობისათვის გადალოცვა, რაც ოთარმა სამშობლოს და მშობლიურ ხალხს მოახმარა.

საბედნიეროდ, მრავალი ყოფილი თანამდებობის პირი, თუ მას ზნეობაზე არა აქვს ხელი აღებულები და შუბლის ძარღვი - გაწვეტილი, ვერ გაბედავდა თავისი ბიოგრაფიის აღწერას იმ საქართველოს ფონზე, რომელიც ოთარმა მის შემცველს გადაუღოცა. არავის გვიინდა გული ვატკინოთ, მაგრამ, განა ოთარის პრემიერობის შემდგომი პერიოდი საქართველოს ყველგისა და მარცვა-გაანადგინების წლებში არ გახლდათ, რომლის შესანიშნავ მაგალითს სწორედ ზემდგომი ეშელონები იძლეოდნენ.

ოთარ ფაცაციაზე სრულყოფილი და ყოვლისმომცველი ვრცელი სტატია რომ დაწერო, მთელი საქართველო ფეხდაფეხ უნდა დაიარო და ყველა გამოითხო.

დამერწმუნეთ, კაცს ვერ მოიძვე საქართველოში, ოთარზე აუცი რომ წამოცდეს. მასთან ერთად ყველგან შეიძლება გასეირნება, მოწეუბელი საღმისა და მხარზე ამბორის მეტს არაფერს მი-აგებენ ამ მართლაც საყვარელ ადამიანს. სხვებზე ვერაფერს მოგასხენებთ, მათთან სეირნობა კი არა, ხუთწამიანი დაყოვნებაც შეიძლება ძალზე საშიში აღმოჩნდეს თქვენი ჯანმრთელობისათვის.

რადგან... რადგან ისინი უხსენებლებივით ე-

იხლება ხალხს, იმიტომ, რომ ეს სიღატაკე და განუკითხობა სწორედ მათ დაუტოვეს საქართველოს მოსახლეობას წარუშლელ შლეიფად.

ახლა სიმშვიდის მორევეა ჩაძირული 80 წლის ოთარ ფაცაცია, რომელმაც ბობოქარი და დინამიური ცხოვრება განვლო. პენსიონერის ყოფა თითქოს არ თავსდება იმ ადამიანის ბუნებაში, რომელიც ერთ დროს, როგორც იტყვიან, მიუბს ატრიალებდა. მაგრამ, სხვა რა არის ცხოვრება, თუ არა, ჯერ ბავშვური ტიტინი, შემდეგ ჭაბუკური შემართება, მეგრე ჭარმაგი ადამიანის სიღინჯე და, ბოლოს, ასაკმორეული, ლამაზად მოხუცებული ადამიანის ოდნავ აკანკალებული ხმით საუბარი.

დმერთმა, ყველა მიიყვანე ცხოვრების ამგვარ სავანესთან!

დღე არ გავა, რომ თავისი მეგობრები რამდენჯერმე არ ახსენოს: კუკური როგავა, ბონდო ჯიქია, ჯოტო გუგუჩია...

ძალზე მძიმე ხვედრი არგუნა ბედის მწერალმა - უდროოდ დაკარგა უახლოესი ადამიანები - ვაჟიშვილი, მეუღლე, სიძე, ასეთ შემთხვევაში მაღალი დმერთიც კი არ შერისხავს უზომოდ მწუხარებაშეერილ ადამიანს, მან რომ გული აიყაროს ყველაფერზე და ცხოვრებაზე ხელი ჩაიქნოს. იგი კი, ოკეანესავით მოძალეებულ დარღსა და სევდას იმით იქარებს, რომ მამით დაობლებული შვილის შვილებს აღზრდაში, მათ სულიერ ფორმირებაში და მოქალაქეებად ჩამოყალიბებაში იღებს აქტიურ მონაწილეობას.

მეგობრობაზე საკუთარი ხედა გააჩნია. პლუტარქეს სიტყვებს იხსენებს ხშირად: "მე ისეთი მეგობარი არ მინდა, რომელიც ჩემთან ერთად იცვლის ფერს და ყოველ ჩემს თავის დაკანტურებასაც კი იმეორებს. ამ საქმეს რომ ჩემი ჩრდილიც კარგად შეასრულებსო". ამიტომ, იშვიათად არის ხოლმე, რომ მეგობრები პირველივე სიტყვაზე შეჯერდნენ ერთმანეთთან ამა თუ იმ პოლიტიკურ ან ეკონომიკურ საკითხზე. ხშირად საათობითაც კი გრძელდება ხოლმე მათი გააფთრებული დავა, რაც საქმეში ჩაუხედავ კაცს აფიქრებინებს: როგორ შეიძლება, რომ ერთმანეთისაგან ასეთი განსხვავებული მსოფლმხედველობის მქონე ადამიანები ერთმანეთთან შეგობრობდნენო.

სწორედ ამიტომ გლოცავთ, ბატონო ოთარ, სრულიად საქართველო, თქვენ და კიდევ რამდენიმე უკანასკნელ მოჰიანს, ქვეყნის ლამაზი ისტორიის სიმბოლოებად რომ შემორჩენილხართ ჩვენს დღევანდელ დამახინჯებულ ყოფას!

დმერთმა დღევრძელობა მოგკეთ ჩვენო ძვირფასო, საყვარელო და საიმედო მეგობარო, ბატონო ოთარ!

სახალხო მოძრაობა "სამეგრელო", არასამეწარმეო იურიდიულში პირი "ისტორიული მემკვიდრეობა", ერეკლე მეორის საზოგადოება, გაზეთების "საქართველო და მსოფლიო" და "ილორის" რედაქციები ულოცავენ ბატონ ოთარ ფაცაციას დაბადებიდან 80 წლის იუბილეს, უსურვებენ ჯანმრთელობას და ხანგრძლივ სიცოცხლეს!

P.S. გაზეთი მზად გექონდა დასაბეჭდად, როცა ვეროპის საპატიო მხედრული ორდენისგან "Cordon Bleu DuSaint Esprit" მივიღეთ მისალოცო წერილი, რომელსაც ხელს აწერენ ავსტრიელი თავადები დოქტორები ცოლქმარი ვილტ და ვოლფგანგ გლაზერები, დოქტორი ვოლფგანგ შვარცერი, გრაფები დოქტორი რაინერ გაისლერი, ცოლქმარი შვილმანები, ოთხგზის პროფესორი და ორგზის დოქტორი რუდიგერ ანდრესენი, ფეხბურთის გერმანელი მწვრთნელი შერბერტ ცანკერი და სხვები...

აპის ღაპარბვის, ან ღაპიფეხის უფლება არც რუსსა აქმს და არც ქართველს!

(ნაწვევები ვასილ ველიჩკოს წიგნიდან "კავკასია")

1904 წელს, ამ წიგნის ავტორის ვასილ ველიჩკოს გარდაცვალების შემდეგ, მისი მოსწავლეების მიერ „კავკასიის“ წიგნად გამოცემა ძალზე ააფორიქა მთელი პლანეტის სომხური მოსახლეობა. ინგლისში მცხოვრებმა სომეხმა დიდგვარმა გულბეკიანმა იმ დროისათვის ზღაპრული თანხა – ხუთი მილიონი ფუნტი სტერლინგი (დღევანდელი კურსით, დაახლოებით სამასი მილიონი დოლარი) – გადაიხადა, რათა ამ წიგნის მთელი ტირაჟი გაყიდვიდან ამოეღოთ და განედგურებინათ, მაგრამ, როგორც ხედავთ, ვერაფერს გახდა. თუმცა, სომეხებმა ნაწილობრივ მინც მიაღწიეს საწადელს, რადგან წინამდებარე წიგნი გახლავთ ვასილ ველიჩკოს მილიანი ნაშრომის პირველი ტომი, მეორე ტომი კი, საერთოდ აღარ გამოშვალა და, ჩვენი დიდი ძიების მიუხედავად, მინც ვერ მოვახერხეთ მისი პოვნა. როგორც ჩანს, ამ ტომის ხელში ჩაგდება და განადგურება გარკვეული საზღაურის ფასად მინც მოახერხეს სომეხებმა.

დაც ნოტისმაგვარი განცხადებით, რომელშიც ნათქვამი იყო, რომ სომეხებმა გადაწვეტეს ჩაატარონ "მშვიდობიანი დემონსტრაცია" და რომ, სომეხთა კომიტეტი არ ავებს პასუხს შედეგებზე, თუ საქმეში ჩაერევა პოლიცია. მომდევნო მანიფესტაციისას თავად ხოცავდნენ თურქ პოლიციელებს და ჟანდარმ ოფიცრებსაც კი. სწორედ ეს გახდა ბიძგი, რამაც სომეხთა საშინელი ხოცვა-ჟლეტვა გამოიწვია, რომლის გააზრებაც კი ურუნტელის მომგვრელია. მითითებული წიგნიდან ნათელი ხდება, რომ სომეხთა გენციდის სათავე დაუდეს თავად სომეხმა რევოლუციონერებმა თავისი გამოწვევი საქციელით, რომელსაც მიზანდასახულად და მიუღიანებლად ახორციელებდნენ.

იგივე ბატონი კამბონი გვაუწყებს, რომ თურქეთში მიმდინარეობს სომხური აჯანყების ძლიერი პროპაგანდა, რომელიც ხელმძღვრება დამოუკიდებელი ინგლისის მიერ, და, ნაწილობრივ, როგორც სხანს დიარბექიის საფრანგეთის ვიცე-კონსულის 1894 წლის მოხსენებიდან, ამ საქმეში ჩარეული აღმოჩნდა ტფილისიც. აი, რას სწერს ბატონი მერიე თავის უფროსს: "ამ-ბოძენ, რომ მოძრაობა დიდი ხნის წინ იყო მომზადებული საზოგადოება "გნაჰის" მიერ, რომლის მმართველობა დღეისათვის მდებარეობს ტფილისში, ადრე კი განთავსებული იყო ლონდონში და ათენში. ინსურგენტები (მუამბოხეები) ემორჩილებიან სწორედ ამ საზოგადოების ბრძანებას".

შეიძლება დავუმატოთ, რომ სომეხი რევოლუციონერების სხვა ჯგუფი, რომელიც სახელწოდება "დროშაკი" (ქართულად – დროშა), თავმოყრილია ამავე სახელწოდების გაზეთის გარშემო, რომელიც დღესაც გამოდის. იგი არ გამოდის ჩვენი ტერიტორიაზე, თუმცა, "დროშაკისტები" კავკასიაში არც თუ ცოტანი არიან.

ყოველი მოვლენა, განსაკუთრებით ის, რომელიც ისტორიის საკუთრებად იქცა, მოითხოვს ზუსტ განსაზღვრებას. ეჭვსგარეშეა, რომ თურქული მხეცობა იყო საშინელება, როგორც შინაარსით, ასევე მოცულობით. მაგრამ, ეჭვსგარეშეა ისიც, რომ სხვადასხვა დროისის სახით წარმოდგენილი ინგლისურ-სომხური პრესა, ყველა სახის კოსმოპოლიტიური ბეჭდვითი სიტყვის ხელშეწყობით ძლიერ აზვიადებდა ამ საერთო-სახალხო მძიმე უბედურების მასშტაბებს, უმატებლად არ წყლდებოდა ათეულ და ასეულ ნამდვილ მსხვერპლთა რიცხვს.

საფრანგეთის ელჩის მიერ რიგ მოხსენებებში, რომლებიც გამოსვალულია სომეხების, როგორც ქრისტიანობის მიმართ ღრმა სიმაპტიით, ასევე სერიოზული რევოლუციონერებისადმი სწრაფვით, სამწუხაროდ, გულწრფელად იზიარებს რუსული დიპლომატია. ბატონი კამბონის მიერ ჩამოთვლილია მთელი რიგი მხეცური პოლიტიკური მკვლევარებისა, რომლებიც ჩაიბნინეს სომხეთის რევოლუციური კომიტეტის წევრებმა და მათ მიერ დაქირავებულმა პირებმა. იგი ასევე ხაზს უსვამს ფრიად დამახასიათებელ ფაქტს, რომელიც შემდგომ გადამოწმებულ იქნა ჩემს მიერ – სომეხების უდიდესი ნაწილი არ თანაუგრძობს რევოლუციას, მხოლოდ თურქეთის სომეხთა მცირე ნაწილი უფროსის თავისი წინამძღოლების მუქარას და ტერორს და თავისი სურვილის წინააღმდეგ ერთება ბრძოლაში. თურქეთიდან ღტოლვილი ბევრი სომეხი, რომელთაც მე გავსაუბრებოვარ, გულწრფელად აღიარებენ, რომ რუსეთში გამოექცა არა თურქებს, არამედ თავისივე ტერორისტებს.

განსაკუთრებული აღნიშვნის ღირსია ჩვენი საგარეო საქმეთა მინისტრის, დაუვიწყარი თავად ლობანოვ-როსტოვისკის გენიალური შორსმხედველობა, რომლის რეინსებურმა ნებისყოფამ ააცილა რუსეთს უახრო ომში ჩაბმის საშიშროება. უნდა ითქვას, რომ მან პირველმა შეარქია, მაგრამ, სამწუხაროდ, ვერ მოახარა ძირფესვიანად ჩვენი დიპლომატიის დაუსაბუთებელი შეხედულება სომეხობაზე, როგორც რუსეთისადმი მეგობრულად განწყობილ და სასარგებლო ელემენტზე თურქეთში და, განსაკუთრებით, სპარსეთში. მას კარგად ესმოდა, რომ რუსეთ-თურქეთის ურთიერთობა აუცილებელია შევიდეს ახალ ფაზაში, კერძოდ კი, ჩვენ უნდა გამოვიწვიოთ თურქეთი უცხოეთის ექსპლუატაციისაგან და უცხოთა ჩარევისაგან და, ამის საწინააღმდეგო, მშვიდობიანი გზით მივალწვიოთ აღმოსავლეთში ქრისტიანთა მდგომარეობის გაუმჯობესებას და განვამტკიცოთ საკუთარი მდგომარეობა ამ რეგიონში. სხვა აზრის მომხრეები ეკეკლესობდნენ თურქეთის სომეხებს, მხარს უჭერდნენ ილდოხო-კოსისკის გაბოროტებას ჩვენს და, საერთოდ, სლავიანთა წინააღმდეგ და, ამასთან, არაპირდაპირ ახალისებდნენ სომხური ტომის ჰეგემონიას კავკასიაში.

კავკასიაში რუსებიცა და სომეხებიც განიცდიდნენ და აღშფოთებას გამოხატავდნენ, რადგან მუდმივად ჩაემოლათ ათასობით ადამიანის სიკვდილისმომასწავლებელი ხროტინი. ისიც არ იჭვეს ეჭვს, რომ სიტყვა "მუსულმანური რელიგიური ფანატიზმი" წარმოითქმოდა ძალზე უსაფუძვლოდ. ბერძენები, კათოლიკეები და თვით კათოლიკე სომეხებიც კი მეტნაკლებად დაზარალებულნი, ვიდრე გრიგორიანელები. 1896 წლის 25 იანვარს საფრანგეთის კონსული იტყობინება შემდეგ ღირსი ფანატიზმის ფაქტს ტრებიზონდის ვილაიეთში მოწვეული ხოცვა-ჟლეტვის თაობაზე: "ვიდრე ხოცვა-ჟლეტვას შეუდგებოდნენ, გიუმიშხანის დასახლებაში მუსულმანები შეგროვდნენ მოედანზე, მათ გამოაცალკევეს სომეხები სხვა ქრისტიანებისაგან და ეს უკანასკნელები გაიყვანეს გვერდზე, რათა ისინი არ არეოდნენ შინაწარმ შერჩეულ მსხვერპლში". ცხადია, რომ თურქი ფანატიკოსები ებრძოდნენ სომხურ-გრიგორიანულ და სომხურ-რევოლუციურ ორგანიზაციებს, რომლებიც საფრთხეს უქმნიდნენ მათი ქვეყნის სიმშვიდეს და, შეიძლება, მთლიანობასაც კი. ყველასათვის, ვინც კი ყოფილა მცირე აზიაში და გაცნობია იქაურ სოციალურ-ეკონომიკურ ფაქტორებს, ხავსებით გასაგებია, რომ იგი ძალზე წააგავს სხვა ქვეყნებში ებრაელთა კომპაქტურ დასახლებათა ფარგლებში წარმოქმნილი უწესრიგობით გამოწვეულ სოციალურ-ყოფით ფაქტორებს; ოღონდ, საუბედუროდ, თურქები, განსაკუთრებით კი ქურთები, კარგავენ ზომიერების გრძობას განრისხებისას

და მთავარი ბრალდება მათ წინააღმდეგ არის ის, რომ ხოცავენ ყველას – განურჩევლად სქესისა და ასაკისა და არ შემოიფარგლებიან მხოლოდ რევოლუციური ბანდების განადგურებით.

მართლაც სულისშემძვრელია იმ უბედური ხალხის ცქერა, რომლებიც ნამდვილად დაზარალებულნი არიან ამ საშინელი დარბევისაგან და თავის საშველად რუსეთის დროშას ამოფარდნენ. განსაკუთრებული ტრაგეიზმი მდგომარეობს იმაში, რომ, გარკვეულწილად, ეს უბრალო და სრულიად უდანაშაულო ხალხი დასაღუბად გასწირეს თვით სომეხმა მდიდრებმა, სასულიერო პირებმა და სხვა ჯურის პოლიტიკანებმა.

მოვიყვან მცირე პოეტურ სურათს, რომელიც მე შეიძლება ითქვას, ნატუროდან გადავიღე:

მუშანიკა
მხრით მიყრდნობილი ტაძრის ჩუქურთმიან კარს, დიდიდან სადამომდე, მორჩილებით ან ჯოტყად, მათხოვარი სომხის ქალი ატარებს დღეებს და ღამეებს, ზის გაუნძრევლად, ვითარც ნაძერწი ქმნილება, ზოგჯერ თავს უხრის მოწყალეების გამდებ სურდებს რომ უყრიან სპილენძის თეფშში.

და, რაღაც შეებას ვგრძნობ, გულიც დამშვიდდა... შემდეგ, არაფერი მახსოვს.. ალბათ, სადღაც მტკიოდა... აი, ახლა აქ ვზივარ – დაპურებულნი, ჩაცმულნი... მე ვიცი: ეს ტაძარია! და თავს აქ კარგად ვგრძნობ. ღმერთთან ახლოს ვზივარ, მის უდიდეს მოწყალეობასთან.. საკუთარ თავს ბედნიერი უშუაშანიკა დავარქვი: ჩემს გზაზე მხოლოდ ყვაილები ყვავიან! მცირე ხანს ვუცქირე მე ახლობელთა ტანჯვა-გაგებას, აქ კი, სამარადისოდ, არც სიბოროტეა, არც ტანჯვა, აღამიანთა სისხრის ცქერა აღარ ძალბის! ნაბიჯების ხმა მესმის... ზოგჯერ ხურდის წკრიალიც... ჩემს ახლობელ ძმებს ვემადლიერები ამ მოწყალეობისათვის, ღმერთს კი... იმისთვის, რომ გარშემო უკუნი სიბნელეა!.."

10. ეკლესიის პოლიტიკური როლი და სომეხური პრობლემა

ღვთიურმა ტაძარმა არ გაუცრუა იმეგები მრავალტანჯულ მათხოვარ ქალს; მაგრამ, ეჭვსგარეშეა, რომ სწორედ სომხური ეკლესიის ორგანიზაციაში არსებული ხარვეზები და სომხური საეკლესიო-თეოკრატიული პოლიტიკის საბედისწერო, ყოველად გაუმართლებელი შეცდომები, მეტი რომ აღარაფერი ვთქვათ, ადრეც ახდენდნენ და ახლაც ახდენენ დამღუპველ გავლენას არა მხოლოდ რუსულ სახალხო-სახელმწიფოებრივ საქმეზე მთელს კავკასიაში, არამედ თვით სომეხ ხალხსაც. არ შეიძლება არ აღინიშნოს, რომ თურქეთში სომხური მანიფესტაციების გააქტიურება და უწესრიგობების მოხლეჩება, და საერთოდ, რუსეთის ვარგელობაში სომხური ტომის ნერვული გაღიზიანება დაემთხვა ემბიბინის საპატრიარქოს ტახტზე მისი უწმინდესობის, კათალიკოს მიკიტის პირველის აღსაყდრებას ჯერ კიდევ რუსეთში ჩამოსვლამდე ეს გაქნილი იერარქი თურქეთში აპოლიტიკურ მოღვაწეობას ეწეოდა და იყო გულმხურვალე სომეხი პატრიოტი, რისთვისაც იღვევებოდა თურქეთის ხელისუფლების მიერ.

ალბათ არ უნდა გავივიკრდეს, რომ მრავალწლიანი მოღვაწეობით დაგროვილი მსოფლმხედველობა, მისწრაფებები და გრძობითი ინტინქტები სოლიდურ ასაკს მიღწეული პატრიარქის მთლიანად ვადაიტანა თავისი ახალი სამშობლოს სამსახურში. პატრიარქის არჩევნების დროს სომხური ბურჟუაზიისა და მონვენებით ინტელიგენციის ნაწილი, რომელთაც აერთიანებდა ცნობილი არწრუნის მიერ დაფუძნებული გაზეთი "მშაკი", ბურჟუაზიულ-ლიბერალური, ან, შეიძლება, ლიბერალურ-ათეისტური მოსახრებითაც, მიკიტის მოწინააღმდეგეთა რიგებში იდგა. ახლაც, მრავალი მსხვილი ვაჭარი, ბანკირი, ნავთობმრეწველი, რომლებიც საფრანგეთის კაფე-შანტანებისა და სმოკინგების გაცნობის შემდეგ ზურგი აქციეს კლერისკალიზმს (ეკლესიის როლის გაძლიერებას ქვეყნის ცხოვრებაში), თავის სულიერ წინამძღოლს არც თუ მოწიწებით ეპყრობიან და ისიც, იბრძვის რა ტომობრივი გათიშულობისათვის, მიიწინებს, რომ საქმე უფრო ქმედითად წაიწვედა წინ ე.წ. სოციალ-ეკონომიკური ევოლუციის დახმარებით.

გაგრძელება იქნება

სიკვდილის უღელგეზი

– 16 წლის შემდეგ სურვილიც კი არ მაქვს გაიხსენო ის დღეები, რომლის მსგავსი მხოლოდ საშინელებების ფილმებში თუ უნახავს ვინმეს. სამშვიდობოს გადმოსვლის მერე, თითქმის არავისთან მისაუბრია ამ თემაზე და არც ვაპირებდი, მაგრამ ამ ბოლო დროს იმდენი რამ გავიგე, იმდენი რამ ვნახე ისეთი, რაც სასიკეთოს არაფერს უქაღის ჩემს ხალხს და ჩემს სამშობლოს, გადავწყვიტე სამარეში არ წავიდე ის, რაც საკუთარ თავს გადამიხდა და საკუთარი თვალთვლით ვიხილე. ესეც რომ არა, ჩვენს ქვეყანაში მიმდინარე მოვლენების შემხედვარეს, გული კიდევ უფრო უარესს მიგრძობს და ვიდრე ეს არ მომხდარა, იქნებ დააფიქროს ვინმე ჩემმა ნაამბობმა!

მართალია დღემდე არავის მოუკლავს თავი ჩვენზე ფიქრით, მაგრამ აფხაზეთიდან გამორეკიდებს რაც უნდა კომფორტის შეგვიქმნან, თუნდაც დედაქალაქში, იგი ჩვენთვის მაინც უცხოა და საკუთარი სახლ-კარის სიზმარში ხილვებს ვერ გავგინელებს. ჩემი მეუღლეც ამაზე ფიქრს გადაყვა და უცხოებაში აღმოხდა სული. სულ სხვაა ახალი თაობის ფსიქიკაზე თამაში და ზემოქმედება, რომელიც დედა სამშობლო – აფხაზეთის დედასთან შექმნილი უცხოებაში იშვა და გაიზარდა. მნელია მას მშობლების გაუნელებელ ნოსტალგიაზე ესაუბრო, როცა მათთვის ტრადიციული, ღირებული და ხელ შეუხებელი მხოლოდ სადღეგრძელოებშია შემორჩენილი! სხვა მხრივ კი, ჩვენი მთავრობის შემხედვარე – ყველაფერი შეიძლება გაიყიდოს, გასხვისდეს, რასაც კი მატერიალური ღირებულება შეიძლება მიენიჭოს, თუნდაც ჩემი სამშობლო ოდაბადე აფხაზეთი!..”

ეს სევდიანი სიტყვები აღსარებასავე ჩამაბარა 70 წლის ასაკს მიტანულმა მეგრულმა ქალბატონმა, რომელმაც 16 წლის წინ ფეხით გამოიარა სოხუმიდან ბეჩომდე სიკვდილის უღელტეხილი, ეღუარდ შევარდნამე აფხაზეთის ომის საგანგებო ფინალად რომ მოუშადა მტრისთვის მოღალატურად ჩაბრუნებულ სოხუმში გამომწყვედულ, ათასობით ქართულ მშვიდობიან მოსახლეობას.

– გზაში ახალგაზრდა ქალს წამოეწიეთ, ერთი შეხედვით ჯანმრთელად გამოიყურებოდა. კარგა ხანს ვიარეთ ერთად. შევამჩნიე, წამდაუწუმ უკან მოიხედავდა – ბაბაა, ბაბაა, ბაბაა! გასძახებდა სიკვდილის ხეობის გავლილ ნაწილს და ისე აგრძელებდა გზას. არავის გასაუბრებია.

ჯოჯოხეთის აღმართს აყოლილებს სხვისი დაკვირვების თავი სად გეჭონდა, მაგრამ მისი საშუალო სიმაღლის, ოდნავ ჩაფსკენილი ტანი და სანახევროდ შიშველი, დახეული წინდების და ოთახის ფაჩუნების ამარა ფეხები დღესაც თვალწინ მიდგას!

მოსალამოვდა. გზად ცხენზე ამხედრებულ მოხუცები გვხვდებოდნენ, ერთადერთი ხმისგამცემები, მაგრამ არა ყოველთვის იმედის მომცემნი. სწორედ ერთ-ერთი მათგანისგან შევიტყვეთ – თურმე ეს გზა სპეციალურად ჩვენთვის გაუყვანიათ მათი!..

...16 წელი მიილია მას შემდეგ და დღემდე არ მასვენებს კითხვაზე პასუხი –

ვინ და როდის შეუკვეთა ჩვენს საწამებლად ეს სიკვდილის გზა?!

მთაში მალე იცის ბინდამ ჩამოწოლა და მოხუცმა მხედრებმა გვიჩიეს – ხეობის მოსახლეობის ფოთლოვანი შემოგხვდებით, ეცადეთ იქ გაათენოთ ღამე, ხრიოკზე ვერ გაძლებთ, ამაღამ მოყინავს და ქარი დაუბერავს! ქანცამოლეულებმა მივადწიეთ ფოთლოვანს. ვისაც ჯერ კიდევ ხელფეხის განძრევა შეეძლო ფინხები მოაგროვებს და ცეცხლი დაანთეს. მე ვერ ვხმარებოდი მათ, გზად სამჯერ დამიცურდა ქვებზე ფეხი და წაიქვიცი, მატყობდნენ მიჭირდა და არც არავის უსაყვედურია ამის გამო.

...კიდევ ერთი სიკვდილის ღამე გავათენეთ მბჟუტავი ცეცხლის გარშემო. შიმშილის, დაღლილობის და სიცივისგან გათოშილები, ჩუმიდ ერთმანეთს ვათვალთვლებდით – წუხელის ვინმე ხომ არ გამოგვაკლდაო!..

გვეგონა მშვიდობიანი ღამე გავითენდა, მაგრამ ასე არ ყოფილა თურმე... ერთი საათის სიარულის შემდეგ კარგად ინათა ხეობაში. ქალების ერთი ჯგუფი დაწინაურდა, მეც შორიახლოს მივეყვებოდი მათ. ამ დროს საშინელმა კვილიმა შეაზანზარა დილაუთენია მკვდარი ხეობა. კვილი რამდენჯერმე განმეორდა, ხმა მცნო და ტანში დამხარა.

არ შემიქვარებია, ჩემი სოხუმელი მეზობელი ქალბატონი ვენია ჭირისუფლობა გუშინ დილას გაცნობილ, მოელი დღე ჩვენთან ერთად მიმავალ, ნახევრად ფეხშიშველ ახალგაზრდა ქალს, რომელსაც თურმე ბაბაა, ბაბააა! ძახილში აღმოსხდა სული. გაყინულიყო, გზაში დაკარგული მამის ძებნაში.

...მოგვიანებით იხსენებდნენ ჩემი თანამგზავრები – ცეცხლთან მთვლემარეებს, მთელი ღამე გვესმოდო სიკვდილის ხეობაში ჩავარდნილი, ქარის მიერ მოტანილი ექო: ბაბაა, ბაბაა, ბაბაა!

– უფალი მოგვიტყველებს, ვერ ვუჭირისუფლეთ ბოლომდე, დაკარგული მამის ძებნაში სულამომხდარ, გაყინულ ქალიშვილს და იგი ზეწარწამოფარებული დაეტოვეთ, რადგან ახალი დილის მოლოდინში, ყველა ჩვენგანი საკუთარ თავს ხედავდა სულგანათლებულში!

იმასაც ვიტყვი: თითო ზეწარი ყველას მოგეჭონდა, გზაში რომ დაგეუპულიყავით, საკუთარი თავის გაპატოსნებაზე თავადვე უნდა გვეზრუნა... ანაკლიაში, ზღვის ნაპირას დავიბადე. მთა ჩემთვის საოცნებო ეგზოტიკა იყო ყოველთვის და ჯოჯოხეთად კი წარმომიდგა! ვერაფრით წარმოვიდგენდი თუ იგი უამრავი სულამომხდარის და სულთმობრძავის მიმე შენახაობა გახდებოდა ჩემი პირველი სტუმრობისთანავე!..

...ის დილა ყველაზე სახარელი აღმოჩნდა სიკვდილის ხეობაში. ის იყო კიდევ ერთ მოსახლეობს გაცდით, საცალფეხო ბილიკზე, კაცს რომ გვერდს ვერ აუვლიდი – მოხუც ცოლ-ქმარს წაგადქვით თავზე. ქანცგალეულები ერთმანეთს ვერ წვედნენ. ერთი რომ წამოდგებოდა, მეორე ჩაიშუხლებდა... იქვე შორიახლოს ორი ახალგაზრდა ჩამოხვდარი იყო ქვაზე. ერთ მათგანს მიტკლისფერი ელო სახეზე, არც მეორე ჩანდა მთლად ჯანმრთელი. აქეთ მოხუცები ითხოვდნენ შევლას... ამის შემხედვარე დონემიხილმა ახალგაზრდა კაცმა, რომელსაც ეტყობოდა ძმის თუ მეგობრის ტარება არ შეეძლო, მორიდებით ჩაილაპარაკა – დიაბეტიანია, ვერ მოძრაობსო!..

...ამასობაში ვიდაცამ შეშინებულმა წამოიბახა: შეხედეთ, შეხედეთ! და ყველა მოხუცებისკენ მიგაბრუნა – ორივეს ჩაემუხლა, თავები ერთმანეთისთვის მივლო, კლდეს მიყრდნობდნენ და ასე, ჩვენს თვალწინ მიაბარეს უფალს გატანჯული სული!..

ღმერთო ჩემო, ჩვენთვის ბოლო წუთამდე არავის უთქვამს სოხუმი დაეცა და თავს უშველეთო!.. რომ არა ისევე ჩემი აფხაზი მეზობლის ქალი, რომელსაც მშვიდობიანობის დროსაც არ ვხატეთ მაინცდამაინც გულზე, არ ვიცი რა მოხდებოდა... გაკვირვებული შემოვიდა ეზოში და თითქოს შემოგვივლია – “... რას ელოდებით, სოხუმი დაეცა, თქვენები გარბიან, ქალაქს ტოვებენ, მალე ბოევიკები შემოვლენ ჩვენს ქუჩაზე და თავს უშველეთ, მე ვერაფრით დაგეხმარებოდაო”.

...ჩვენი პატრონი რომ არავინ იყო სოხუმში დიდი ხანია კარგად ვიცოდით. ჩვენი მთავრობის იმედად მე და ჩემი მეზობლები ვერაფერს ვავიგებდით და ვინ იცის, როგორ დამთავრდებოდა ჩვენი საქმე!.. თუმცა, ჩვენს დღევანდელ ყოფნას, იქნებ საკუთარ სახლში სიკვდილი ჯობდა, მაგრამ ეს უფლის ნებაა და ამაში მე ვერ ვაჩვენებ!

გავიგონე, ეს ქალი იმ მცირეთაგან ერთ-ერთი იყო, რომელიც მუდამ მტრად მიმანდდა და ახლა, ჩემს გასაკვირად ჩემზე ზრუნავს!.. მაშინვე გავიფიქრე – ეტყობა ბოლო მოემენტში მაინც გაიღვიძა მეთქი მასში ადამიანმა, ბოლო მომენტში მაინც არ ვეთმობით გასაწირად და სასიკვდილოდ...”

ამ დროს საქართველოს პრეზიდენტ ეღუარდ შევარდნამეს სოხუმი კარგა ხნის დატოვებული აქვს, თბილისის ტელევიზია კი სახარულ პროპაგანდას ეწვევა – სოხუმის მოსახლეობას ზვიადისტებმა სამეგრელოსკენ გადასახლება გზა გადაუკეტეს და დალის ხეობას გაუდგაო დღენილები!..

სიტყვა “ლტოლეილი” მაშინ არ იყო ფეხმოკიდებული, ის კი არა გარკვევით არც არავინ იცოდა რა ხდებოდა მათ თავს და მათ გარშემო!..

დიდი ხნის მერე გავიგეთ – ნუ იკითხავთ და ყველაფერი იცოდა, რაც ჩვენს გარშემო და ჩვენს თავს ხდებოდა, იცოდა ერთმა კაცმა და ეს ერთი კაცი ეღუარდ შევარდნამე იყო, რომელმაც თავისი ძალაუფლების შენარჩუნებას ანაცვალა აფხაზეთიც და მის მიწაზე მაცხოვრებელი ასი ათასობით ქართველი.

...როდესაც 90 წლის წინ, მსგავსი მდგომარეობა დაუდგა სამხრეთ ტიროლს და ღუჩე მუსოლინის იტალიელ ფაშისტთა ურდოს შემოსევისას, მათ პიტლერ – მუსოლინის საიდუმლო გარიგება იცავდა – პიტლერის თანადგომის სანაცვლოდ სამხრეთ ტიროლს იტალია წაიღებდა, მაგრამ ადგილობრივი მაცხოვრებლებს ფიზიკურად არ უნდა შეხებოდნენ. ათეულობით ბანკი მუშაობდა სამხრეთ ტიროლელების ეზო-კარის გამოსასყიდად და ადგილობრივი მოსახლეობის გასახლებადაც. ვინც წინააღმდეგეობა წავიდოდა მას საგანგებო ულტიმატუმს უყენებდნენ, რომელიც უმეტეს შემთხვევაში მოქალაქეობის და სახელმწიფო ენის შეცვლას არ ცილდებოდა; მხოლოდ განსაკუთრებით “გაჯიშტებულებს” თუ მოუწიათ საპყრობილეებში ყოფნა, ან სამხრეთ იტალიაში, სიცილიაში გადასახლება!..

ძველი სამხრეთ ტიროლის თარგით, მაგრამ განსაკუთრებული სისასტიკით მოქმედებდა შევარდნამე, რადგან იტალია – ავსტრიული, მუსოლინი – პიტლერის მოდელის ფინალი ვერ მოერგო ქართულ სინამდვილეს და იგი იძულებული გახდა მთელი სისასტიკით ემოქმედა, რომ შედეგი განსაკუთრებით ტრაგიკული და მიიმე ყოფილიყო, რასაც თავისი მიზეზი და საფუძველი ჰქონდა... ბოლომდე ვერ იმუშავა შუაგული ევროპის 90 წლის წინანდელმა მოდელმა, ევროპის გზაგასაყარზე, რამდენიმე მიზეზის გამო:

1. მუსოლინი და პიტლერი – გასული საუკუნის დასაწყისში ახალი იდეით მოდიოდნენ მსოფლიოს წინაშე, რომელსაც ფაშიზმი ერქვა და დასაწყისში მისი სახე მიმოიღველი და საინტერესოც კი ჩანდა.

2. შევარდნამე – კაშკაშა ბოლშევიკი, გერმანიის გამაერთიანებელი გმირის სახელს ამოფარებული დაუბრუნდა საქართველოს! იმ დროს ძნელი იყო რეალობებში გარკვევა ჩვენთვის, ბელადების მოყვარულ ქართველთათვის, თორემ დიდი მისახვედრი არ უნდა ყოფილიყო – “გერმანიის გამაერთიანებელი” შევარდნაძისთვის (მაშინ აფხაზეთის პრობლემა არ არსებობდა) კომუნისტების მიერ მოწყობილი ცხინვალის არეულობის მოგვარება რთული საქმე არ უნდა ყოფილიყო.

სინამდვილეში შევარდნამე მოსკოვს გამოერიდა, სადაც მას ელცინის რეგულაციის შემდეგ აღარ დაელოდებოდა და საქართველოში იქნა მივლინებული საგანგებო დავალებით – გაენადგურებინა ქართული ეროვნული მოძრაობა, რომელიც ნელ-ნელა კავკასიის განმათავისფლებელ მოძრაობაში გადადიოდა და უფრო მეტ მასშტაბებს იძენდა. შევარდნამეს მრავლად ჰყავდა საქართველოში ეროვნულ მოძრაობაზე განაწევრებული მხარდამჭერები, რომლებსაც ძირითადად კომუნისტი ფუნქციონერები და მათი სამკვიდლო – კომპაგმები წარმოადგენდა, სულ ცოტა რომ დააკლდათ სახელმწიფო მმართველობაში მოსახლეობად და ამ კრიტიკულ მომენტში მათი დამსხვრეული ოცნების ახდენის ერთადერთი იმედი შევარდნამე იყო.

ამ ფონზე მას თანამდგომნი არ დაელებია, როგორც ზემოთ ვთქვით, მაგრამ მოულოდნელი, მათ რიგებში მთავარ მდგომარეობად კრიმინალური სამყაროს და მათი ლიდერების გამოჩენა გახდა.

პირველი “წარმატების” – ეროვნული მთავრობის დამხობის შემდეგ საქმე ისე არ წავიდა, როგორც ამას თავიდან გვემავდნენ და შევარდნაძის ჩამოსვლის შემდეგ იგი თბილისში გაგრძელდა. ეროვნულ-განმათავისუფლებელი მოძრაობის წინააღმდეგობის დასაძლევად ჩატარებული მრავალი დონისძიება კრახით დამთავრდა. ბოლოს აფხაზეთის ომი დარჩა ერთადერთი იმედად და ეს მომენტი არ უნდა გაეშვათ ხელიდან შევარდნამეს და მის ბანდებს.

სწორედ ეს აიძულებდა შევარდნამეს გაუგონრად სასტიკი ყოფილიყო ომში დამარცხებული მოსახლეობის მიმართ, სწორედ ამის გამო ეწეოდა თბილისის ტელევიზია, რადიო, პრესა და ყველა საინფორმაციო საშუალება აგიტაციას, რომ – სოხუმის დაცემისთანავე ზვიადისტებმა სამეგრელოში გადმოსახლება გზა გადაუკეტეს და დენილები იძულებულიყვნენ არიან დალის ხეობით გადავიდნენ სამშვიდობოს!

ყველაფერი იქითკენ იყო მიმართული – მოსახლეობის დიდი ნაწილი, 100 ათასზე მეტი ადამიანი ამ ჯოჯოხეთის გზისკენ გაეგზავნათ, რაც გაუგონარ კატასტროფას გამოიწვევდა!

ყველას კარგად ვგახსოვს, ამ გზამ ოცდაათი ათასი ადამიანი ძლივს გაატარა, ასი ათასის შემთხვევაში ნახევარზე მეტი გზაში უნდა დახოცილიყო, რაც საბოლოოდ ეროვნულ მოძრაობას დაბრალდებოდა და ამ გზით ჩამოცილებულა, საქართველოს თავზე ღვთის რისხვად მოვლენილი გარეწარი შევარდნამე, ზვიად გამსახურდიას და ქვეყნის ჰუმანიტარი თავისუფლებისთვის მებრძოლ ძალებს!..

ყველაფერი ეს იმავე მოსახლეობის ხელი უნდა მომხდარიყო, რომელიც სიცივის ბოლო დღემდე გვერდში ედგა ქართულ ეროვნულ მოძრაობას და მის ლიდერს!..

1. მუსოლინი და პიტლერი – გასული

ხსოვნის სტრიქონები

ნაწევრებს მეგრულ ენაზე შექმნილი ისტორიული პოემიდან "ბულათია", რომლის ავტორი გახლავთ თავდადებული მამულიშვილი და ჭეშმარიტი პოეტი დანიელ პავლეს ძე ფიფია, გთავაზობთ გაზეთ "ილორში". 113-ე წელი ილევა პოეტის დაბადებიდან. იგი 28 წლის ასაკში შეიწირა პოლიტიკურმა უამინდობამ – სამშობლოს სიყვარულით გამსჭვალული გულანთებული პატრიოტი 1924 წლის თებერვალში დააპატიმრეს იმის გამო, რომ საქართველოს დემოკრატიული რესპუბლიკის არსებობის დროს იყო ზუგდიდის სამაზრო კომიტეტის პასუხისმგებელი პროპაგანდისტი. დაპატიმრებისას დანიელ ფიფია თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტის მესამე კურსზე სწავლობდა.

ბულათია

დანიელ ფიფია

თაში ალამო გომიჯოგეთ დო უნელო დომჭოლოთი ვამიქ მურე დაგიშეთი, მუ უბადო მემიფუნცუ, გომილახით რჩინუ მორდუ უსისხირი მოსოფუნცუ დუცუ-თოლი ვაგმანჯე ქიყანას ქიცა ქიგმორთვით დუცუ-მიდალალა მა ვაფხვადგ ათენარე გურცუ ბჭუნცუ. მიჩქ თენა ვაყოფერე პატგნი თქვანი ზოჯუათ, თხორენთ თეში მაქიმინაღცს თქვა ხე ვეგნაფორუათგ; ვებჭყვიდათ უბორჯეთ, დაგმარენჯი ქოპუათგ დო მათ ჭგვალუაფუთუ ჩილი სკუა ხორუათგ. მეტის ანწი ვაგაწუხენთ ბრელც ვაირაგადგქბ, რაგადი თქვანი ოსქებურცუ ვარა მუსუ მეგფხვადგქბ, დინასგნი მუშოგოკო გაჭირებული ჭკალუქ. მისცქ უჩქ მათი კონი ვორექ სოდა იყინი ქარხვადუქბ". გათუ, პატქნც მამინეს ქორთულთ თე ნაჩიებუ, სახექ გინართ დანხირშორო მუჭო კონი ნაციებუ, თოლემც ორიჟინუანც მუჭო დაკირადი ყალა, დინას კუნხის გითმაშქვანც მუთი ქოლუნე ჭყანა. კიჟინგც: "მა ვაპოფე ე ქიანაში პატენი, მუჭო ვამაქიმინას მუშა გური მაფუნი. დუდი აურდებუ ვაზაყის მურე დოუჭყაფუნი, გეგლასოფით ასე ხოლო ყამა გილაჩარხენი". ქოლცისგ ბულათიას, დუჭყეს ყამაში მიდალალა, მარა დუცუ ვაუღვანცგ, იჭყე ხეში გემოდალა. ორჩხეს ყამა გელენჭვალგ ირქენც მუჭო ნგერი ყალა, ამარი, ემერი იქოსუ კონი იში ოქნანჭალა. დვარანც: "მობრთი მათხირო, დაჭალთ მოგამუნა, ღორონთი, ხატი ვაუჩქენა, შხვაში წვალგა ოპამუნა, უზოგარო მოგორანა, ლახუათი ოლაამუნა, ნაჭვის დულას გათმობუნა, ბლოლესგნი ვაბადგნა. თენემქ დონწყე ე ქიყანა თენემქ გეგ შაულგ ჭყანა, ნგერი ჭყიშო ქიგურენდა შხურემც ხეეს მუ მენანა? თენემც მეულუ ჩქინი ფენდა, ჩქინი უფი, ჩქინი ხანდა, არმო თენემც ოლორხველ ჩქინი დუდი, კილე მანჯა. ნგერი ნგერო დგთმოსქიდგ დლას ვევი კონიში თანჯა, მუღვა ოდიარუენი იშენი უღუ ნგერიში დანჯა".

გულზე დანა დამადირეთ, ასე უცებ შემიძულეთ. არ ვიცი რა დაგიშავეთ, ეს სიბეე აქნევიეთ, გამილახეთ ბერი მორდუ, თავზე სისხლი დაადინეთ. თვალს ვერ ვახელ ქვეყანაზე თავს ღუნაქი დამახურეთ მე წართმევა რად მხედებოდა, გული ასე რად დამწვევით. ვიცი, ეს რომ არ ყოფილა ქალბატონო, თქვენის ნებით და გთხოვთ ვინც ეს ჩაიდინა აღარ დააფაროთ ხელი. ნუ ამომთხროთ უდროოდ, დამიფახეთ ამაგი და კვლავ შემოგვლებით ცოლით, შვილით, ჯალაბით. კიდევ აღარ შეგაწუხებთ მოსაწყენი სიტყვა მეტით, სათქმელს თქვენსა საკადრისსა ან მე რაღას მიეუხვებო. დაიღუპოს რაღათ ვინდა საცოდავი მჭედელი, ვინც კი მიცნობს, მეც კაცი ვარ აუკარგისა მრჩეველი". ბატონს როცა ქართულად თარჯიმანმა აუხსნა, ქალსა სახე ჭარხვად ცეცხლის ალბერ გაუხდა. თვალს მრისხანედ აბრიალებს ცოფურ ნებას ეძლევა, ფეხებს ურტყამს მიწაზე რაც აქვს ძალის შეწვენა: "მაშ მე ველარ შევიდლო? სიტყვა ვის უბრუნდება?! ვერ ვისრულო სურვილი ბატონს რაც მოუნდება?! გლეხსა თავი აუგდია, რასა ბედავს ჩანჩალი, მოდიოთ ეხლავე ჩამოგლიჯეთ რომ კვიდია ხანჯალი". დაესივნენ ბულათიას, მან თავი არ ანება სატევეარი ამოწვართა, იწყო ხელის გაღება. შემართებით, თავდადებით იარაღით ურტყვს მგლურად, პა, დაჭრილთა მთელი ხორა წახოქილი შეჯარულა. ყვირის: "მოველ სათხოვნელად აქ წყრომითა მხედებიან არც ღმერთი ჰყავთ, აღარც ხატი, სხვისი ტანჯვით ტკებებიან. უმოწყალოდ მაგინებენ და მომცივიდენ ისე ავად ცემასაც კი მიპირებენ, რაცა მიყვებ, გცოტავათ. მათით ოხრავს ეს ქვეყანა, გამოსწოვეს სისხლი ისე, მეელი მწვემსად როცა უღვათ, ცხვრებსა ხეირს რაღა მისცემს. ამათ მიაქვთ მთლად დოვლათი. უაზროა ჩვენი ჯაფა. კველაფერი ისაკუთრეს, ჩვენი თავიც, მეღავიც, მაჯაც. მეელი მუღამ მეკლად რხება, ქვეყნისაა მეტი ბარგი. რაც რომ უხვად გამოკვებო, მაინცა აქვს მგლური ენგი".

მ ა ფ ა ლ უ სტეფანე ბაბუას და მიხეილ კანკაპას ღირსებათა შესახებ

1. ილია ჭავჭავაძე და დაწვებითი სკოლისა და დაწვებითი სწავლებლისათვის დედაენის მნიშვნელობის შესახებ

ილია ჭავჭავაძე მსოფლიო და რუსეთის იმპერიის აღიარებული პედაგოგების (პესტალოცის, დისტრევეგის, ბრეალის, რისტერის და იან ამოს კომენსკის, უშინსკის, ვესსელის) პედაგოგიური აზრის კრიტიკული გააზრება-გათვალისწინების საფუძველზე ასაბუთებდა, რომ დაწვებითი სწავლება "უღელანოდ გონების გახსნის სახსარი კი არ არის, გონების დანაგვირსა, გონების დახშვისა, დათრგუნვისა, გათახსირებაა" (ილია ჭავჭავაძე, თხზულებათა სრული კრებული ოც ტომად, ტომი VI, თბ. 1997, გვ. 429). იგი იმოწმებს პესტალოცის აზრს: "პირველდაწვებითი ცოდნის მოედნად უნდა იყოს სამშობლო: - გზა გაუხსენით, არამც თუ მარტო შეისწავლოს, არამედ შეიყვაროს კიდევ იგი სამშობლო, მისი განსხვავებული თვისება, მისი განსაკუთრებული ხასიათი. ამით ნუ გგონათ, რომ ხელს უმართავდეთ პროვინციალურ პატრიოტიზმს, არამედ გაუმარებთ ადამიანს ფესვებს ადამიანის სულის ღონისას. ეგ ფესვები მის სამშობლოს მიწა-წყალშია, მის მომქმნა განსაკუთრებულ ხასიათშია, - მისი ისტორიაშია. ყოველს სასიხარულოდ უნდა მიანდეს, როცა თვითუფს ადამიანში კაცი პოულობს განსაკუთრებულს თვისებას მისი ქვეყნისას" (იქვე, გვ. 430).

ილიას მოჰყავს ცნობილი გერმანელი პედაგოგის, რისტერის აზრი იმის შესახებ, "თუ რა დიდი რამ არის ბავშვის აღზრდისათვის შესწავლა და შეყვარება თუნდ იმ პატარა ადგილისა, სადაც მოზარდი დაბადებულია": "როგორც ჩვენის საკუთარის ერის პატივისცემაში ვსწავლობთ სხვა ერის პატივისცემაშიც, ისეც პატივისცემა პატარა ნაწილისა მრთელის პატივისცემა სვესწავლისა".

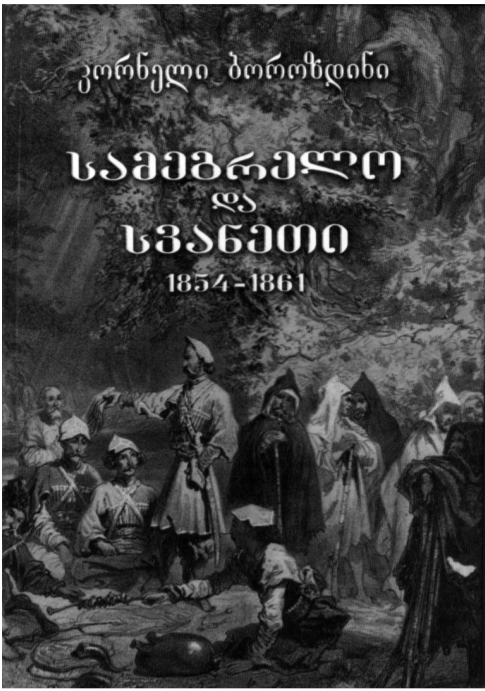
ილია ჭავჭავაძე აკი-ლოს რაიმე". ილია უკმაყოფილებას გამოსთქვამს იმის გამო, რომ "სწორედ ამ სხვა საპალნესა ჰკიდებს საერო სკოლას ბ-ნ იანოვსკის წერილი, მერე ისე ჰკიდებს, რომ საკუთარის ტვირთის ზიდვისათვის დონე სულ თუ არ მოესპობა, ძალიან მოაკლდება მინც" (იქვე). ილია აღიარებს, რომ "ადგილობრივი, ერობრივი ელემენტი" არის "ის ბუნება, ის ერი, ის ყოფა-ცხოვრება, რომელიც გარს არტყია მონარდსა და რომელთა შორისაც ბავშვი ტრიალებს და ცხოვრობს სულითა და ხორციით დაბადების დღიდანვე". მისი აზრით, დაწვებითი სკოლის "სამი წლის კურსი საერო სკოლისა მეტად მოკლე ხანია ჯერ იმისათვისაც, რომ ბავშვა გონება გაიხსნას" (იქვე, გვ. 498).

ილია ჭავჭავაძეს მოაქვს მოწინავე ქვეყნების დაწვებითი სწავლების ის დადებითი მაგალითები, როცა საერო სკოლის კურსი ხუთსა და რვა წელს მოიცავს და რომელიც საშუალებას იძლევა, რომ პირველ სამ წელსავე საერო სკოლა ჩვენში თავის პირდაპირ დანიშნულებას ემსახუროს. იგი აკრიტიკებს კავკასიის სასწავლო ოლქის "მზრუნველ", რუსიფიკატორ იანოვსკის, რომელსაც განუზრახავს სასწავლო განათლების რეორმისა და გასახელმწიფოების მოტივით სამწლიან სკოლებში რუსული ენის იმ დონეზე დაუფლება, რომ სამწლიანი კურსის დამთავრების შემდეგ არარუსმა მოსწავლეებმა "იცოდნენ არამც თუ მარტო წერა-კითხვა, არამედ გაგებაც ჰქონდეთ წაკითხულისა და წერითაც შესძლონ როგორც დედა ენაზე, ისე შეძლებისამებრ რუსულადაც. იანოვსკი ამის მისაღწევად საჭიროდ სახავს: "პირველი წლის მეორე ნახევრამდე ოსტატმა ყოველდღე უნდა გადასლოს 30-45 წამი, რომ ბავშვები შეაჩვიოს რუსულ ენას... ჯერ დედა ენაზე ათქმევისონ და მერე რუსულადაც. მეორე წელს კი, რაჯი შეგირდები შეისწავლიან დედა-ენაზედ წერა-კითხვას, უნდა შეუდგნენ რუსულის წერა-კითხვის სწავლებასა. მესამე წელს კი, რაც დედაენის შემწეობით ასწავლიან ბავშვებს, ყოველდღე ის, შეძლებისამებრ (?) რუსულადაც უნდა ასწავლონ" (იქვე, გვ. 432).

ამის გამო ილიას მოჰყავს გერმანიის მაგალითზე რისტერის მიერ დამოწმებული ფაქტი, "როცა საერო სკოლაში პროვინციალურ ენასთან სახელმწიფო ენასაც ასწავლიან, სახელმწიფო ნემცურს ესე იგი იმავე ძირის ენას, მაგრამ უფრო განვითარებულს. რეკრუტის კომისიების სიტყვით, ისე არ ავიწყდებათ რა ბავშვებს, როგორც ნემცური (სალიტერატურო) ენა" (იქვე, გვ. 433). აღნიშნულთან დაკავშირებით ილია ნიშნის მოგებით აცხადებს: "რუსეთში, სადაც ჩვენებრ სამი წლის კურსია და ასწავლიან მარტო ერთს დედაენას - რუსულს, ბევრი ყმაწვილი სკოლის შემდეგ წერა-კითხვას იფიწყებენ" (იქვე, გვ. 433) და დასძენს: "ნუთუ ჰგონიათ, ჩვენშიც საერო სკოლა სამისავე წლის კურსით იმ სასწავლს მოახდენს, რომ დედა ენაზე შეასწავლოს ბავშვს და რუსულიცა იმოდენად ცნობიერად და გაგებით, რომ მერე არ დააიწყდეთ?" (იქვე, გვ. 433-434). ილია აცხადებს: "სასწავლებელმა უნდა დააკმაყოფილოს რაც შეიძლება მომეტებულად საჭიროება იმ საზოგადოებისა, რომელთა შორისაც და რომლისთვისაც არსებობს" (იქვე, გვ. 434). ილიას აზრით, "სამი წლის კურსი საერო სკოლისა მეტად მოკლე ხანია იმისათვის, რომ ბავშვა გონება გაიხსნას". ილიას რეკომენდაცია ასეთია: "ისე მოვაწყოთ სკოლა, რომ რუსული ენის ცოდნა ნამდვილი და მართალი ცოდნა იყოს... რომ კაცმა ცხოვრებაში გამოიყენოს... რომ პირველ სამ წელიწადს საერო სკოლა ჩვენში თავის პირდაპირ დანიშნულებას ემსახუროს" (იქვე, გვ. 438).

კომენტარები: ილია ჭავჭავაძემ მსოფლიოს აღიარებული პედაგოგიური გამოცდილების მქონე ცნობილი ავტორების პროგრესული დიდაქტიკური აზრების მოხმობა-ილუსტრირებით წარმოჩენილი აღნიშნული პედაგოგიური მეთოდოლოგია და სწავლება, მართალია, საერთოდ ქართველი ბავშვების სწორი სწავლების ინტერესების დაცვის მიზნით ჩამოყალიბდა, მაგრამ მან ზოგად მეთოდოლოგიური მნიშვნელობის ის სიბრძნე მოგვცა, რომელიც უთოდ ვრცელდება ქართულის არმოდენ იმ მეგრულ-ქართველ ბავშვებზე, რომელთაც არა მხოლოდ ქართულის არმოდენ მეგრულ გარემოცვაში მოუწიათ ცხოვრება, არამედ მეგრულის გარდა სხვა ენა არც იცოდნენ, არც მოუხმენიათ, ხოლო სასკოლო დაწვებით სწავლებას მხოლოდ თავიანთი დედა მეგრული ენით იწყებდნენ და დაწვებითი სკოლის დამთავრების შემდეგაც სარბიელ მოედნად მხოლოდ თავიანთი სოფელი თუ გარემო რჩებოდათ. როგორც ვხედავთ, ილია ჭავჭავაძისა და მსოფლიოს მოწინავე პედაგოგიური მეთოდოლოგიური აზრი აუცილებლად მოითხოვს პირველდაწვებითი სკოლის პერიოდში ბავშვის დედა-ენით სწავლებას, დედა-ენით ბავშვის გონების გახსნას, მშობლიური გარემოს ზიარებას, პირველდაწვებითი სწავლების საფეხურის დამთავრების შემდეგ უკვე ცხოვრების ფერხულში ბავშვების ელემენტარული მოთხოვნებით მართლმსაჯულებისა და თვითმართველობის შეჩვევას, თავისი სოფელი, კუთხისა და ერისათვის გონებითა და გულით გაღვიძებული კაცის მომზადებას, რომელიც საკუთარი ჭკუითა და გულით გაუჭირებელივ გაუძღვება საკუთარი ცხოვრებისეული შემოქმედების მოედანს. ამიტომ არ შეიძლება, რომ ბავშვების სასკოლო განათლება კვლავ ინტელიგენციისა და შედარებით უზრუნველყოფილთა შეილებების პრივილეგიად დარჩეს. მაშასადამე, იმთავითვე იყო საჭირო სტ. გაგუას სწორი პედაგოგიური მეთოდების გამოყენება, რაც ხელისუფლებას მაშინ დობის ჩხირად მიანდა.

სამეგრელო და სვანეთი

ამ წიგნის ავტორის, კორნელი ბორჯოლიანის სამსახურეობრივი კარიერა კავკასიაში დაიწყო. იგი ჯერ მთავარმართებლის კანცელარიაში მუშაობდა, შემდეგ კი (1854 წელს) სამეგრელოს დედოფალთან მიაგლინეს მიწერ-მოწერის საწარმოებლად და მისი შვილების აღზრდელად. 1858 წელს დაინიშნა სენაკის ოლქის უფროსად, სადაც 1867 წლამდე იმსახურა. სწორედ აქ გაეცნო იგი სამეგრელოს მოსახლეობის ყოფას, რომელიც საინტერესოდ აღწერა თავის წიგნში.

ბორჯოლიანის მოგონებებში საკმაოდ ვრცლად არის გადმოცემული ოსმალების ჯარების მიერ სამეგრელოს აწიოკება, რომელიც შემდეგ რუსმა ჯარისკაცებმა აღაგმეს.

კორნელი ბორჯოლიანი

ის ბატალიონი, სადაც კოლუბიაკინი უბრალო სალდათად მოხვდა, გენერალ ველიამინოვის მხედრობის ნაწილში შედიოდა, ხოლო ამ მაშინდელ დროის განთქმულ გენერლის გარშემო თავი მოყრილი ჰქონდა კავკასიის სამხედრო წოდების მთელ თავანკარს; მისთვის ნაწილში იმყოფებოდა დეკაბრისტების წრეც და პოლონელ მაგნატებისაც, რომლებიც 1831 წლის აჯანყებისათვის იყვნენ აქ გამოგზავნილი. ძმები ბესტუჟევი, ოლოვესკი, სანგუშკო, ჩერკასოვი, კორნილოვი და სხვები შეადგენდნენ ამ, როგორც მაშინ ეძახდნენ, “უბედურთა წრეს” და ამით კოლუბიაკინი რომ გაიცნეს, თავის წრეში მიიღეს, და უფროსების თვალში წინ წასწივს ახალი წევრი და დაუახლოვეს იმ არისტოკრატიულ ახალგაზრდობას, რომელიც პეტერბურგიდან მოედინებოდა ველიამინოვის რაზმში სამხედრო წარჩინების მისაღებად. ამგვარად, 1835 წელს კოლუბიაკინმა უკვე დაიმსახურა სალდათის წიმი. გიორგის ჯვარი და შემთხვევა ჰქონდა გეოგრაფიკული თავადი ა.ი. ბარიათინსკი, და როცა ბარიათინსკი მიიმდ იქმნა დაჭრილი, სხვებთან ერთად თავის მხრებზე შემოიგდო და ასე გაიტანა ბრძოლის ველიდან. ბარიათინსკის ეს სულმუდამ ასსოვდა, და მაშინ თითქმის უიმედო ავადმყოფი ჭრილობისაგან, გენერალ ველიამინოვს ანდერძს უტოვებს და, როგორც დიდს რამეს წყალობას, სთხოვს იშუამდგომლოს ხელმწიფის წინაშე კოლუბიაკინისათვის ოფიცრობის ხარისხის დაბრუნების შესახებ. ამ გარემოებაში, რა თქმა უნდა, უშველა ღირსებააყრილ ნაოფიცრალს და შემდეგ წელიწადს, როცა ფეხში მიიმედ დაიჭრა, პრაპორშნიკის ხარისხი მისცეს. ამ ხანებშივე სწამლობდა თავის ჭრილობებს პიატიგორსკში და გაიცნო ლერმონტოვი; ორივე უცნაურის ხასიათისანი იყვნენ და ერთმანეთი ვერ შეიგუეს. და პოეტმა თავის “ჩვენი დროის გმირი”-ში ერთის კალმის მოსმით დაჰხატა კარიკატურული სილუეტი კოლუბიაკინისა ტიპ გრუშინიცკის სახით. კოლუბიაკინმა ეს იცოდა და გულკეთილად აპატივა ლერმონტოვს ეს ბოროტი საქციელი მის წინააღმდეგ. ოფიცრობა მისცეს თუ არა, გადავიდა ნიჟეგოროდის დრაგუნთა ლეგიონში, რომლის კომანდირად იყო თავის დროზე ცნობილი გენერალი ბეზობრაზოვი. კოლუბიაკინის სამსახური ისევე კალაპოტში ჩადა და მალე მიიქცია ყურადღება ყველას, როგორც

ნიჭიერმა და განათლებულმა ოფიცერმა.

ამ დროიდან იწყება საკმაოდ სწრაფი წარმატება სამსახურში კოლუბიაკინისა. ჯერ გახდა გენერალ ბუდბერგის ადიუტანტი, მერე გრაფ ანრევის ადიუტანტი, მსახურობს შავი ზღვის სანაპირო ხაზზე და კახეთში, ლეკების ხაზზე.

ამ დროს მოხდა ერთი ამბავი სამსახურში და იმას აღუნიშვნელად ვერ დაესტოვებთ.

გენერალ-ადიუტანტი გრაფი ანრევი, ოდესღაც ქალაქ დერპტის უნივერსიტეტის ნახტუდენტარი, კაცი მეტად განათლებული და პუმანისტი, კავკასიაში მსახურებდა დიდის წარმატებით. სტუდენტობის დროს იდეალებს ისე ერთგულობდა: თმი უბედურება და ბოროტებაა და ამის მიზეზი ადამიანთა შორის გაუგებრობააო. გული-გულში დარწმუნებული იყო: სულ ადვილია ეს გაუგებრობა მოისპოს და სხვადასხვა ხალხის ერთმანეთთან მშვიდობიანი დაახლოვებით. ანრევი დარწმუნებული იყო, რომ გალაშქრებისა და თავდასხმის მაგიერ, ჩვენ რომ გავებუდავდეთ და მთიელებთან შევიდოდეთ როგორც მისიონერები, ყოველი უთანხმოება მოისპობოდა, ჩვენი ურჩი ხალხები ბარად ჩამოვიდოდნენ ჩვენთან არა როგორც მტრები, არამედ როგორც ჩვენი უმცროსი ძმები. ეს აზრი მან გაუხიარა ერთ ტაბილ მეგობრულ ბაასის დროს თავის ადიუტანტს, ახალგაზრდა კოლუბიაკინს და ეს უკანასკნელიც დაეთანხმა და თანაუგრძობო. ორთავემ არა მარტო ირწმუნეს შესაძლებლობა და ნაყოფიერება ამ გეგმის ასრულებისა, მაგრამ გადასწყვიტეს კიდევ და უპოვნებელიც ეცადნათ მისი განხორციელება საქმეზე. ტანთ მთიულურად ჩაიცვეს, იახლეს ერთი ლეკურის მოლაპარაკე თარჯიმანი და გენერალ-ადიუტანტი ანრევი და მისი ადიუტანტი პორუჩიკი კოლუბიაკინი, ფეხით გაემართნენ ზაქათალიდან ანწუხის საზოგადოებაში, რომელიც ჩრდილო დაღესტნის ყველაზე მაღალ და მთიან ნაწილში მდებარეობდა. მათი წასვლის მიზანი ზაქათალაში არავინ იცოდა და ყველას ეგონა სანადიროდ მიდიოდნენ. ანწუხელებს მეტად გაუკვირდათ, როცა მათს აულში მოსული სამი უცნობი და უიარალო კაცი დაინახეს. თარჯიმანმა გააგებინა, რომ ესენი უბრალო ხალხი არ არისო და სურთ ჯამათს, ე.ი. მსცოვანთა კრებულს მოელაპარაკნენო. ჯამათიც შეგროვდა და ანრევიმაც მიმართა რჩე-

ვა-დარიგების სიტყვებით, რომელთა აზრი საერთოდ ასეთი იყო: “რათ გეგებრებით და ძმათა სისხლი რად იღვრება? ჩვენ თქვენი მტრები არა ვართ, არამედ ახლობელი მეგობრები. ჩვენა გუსურს თქვენს შორის განათლება შემოვიტანოთ, რომელიც მიზნად ისახავს თქვენს სიკეთესა და ბედნიერებას. თქვენ ახლა ღარიბები ხართ, მაგრამ ჩვენ გაგამდიდრებთ და გასწავლით, როგორ შეიძინოთ ამქვეყნიური სიკეთე; ამისთვის თქვენს მხარეში გავიყვანო გზებს, და დაგიარსებთ სკოლებს, სადაც თქვენი შვილები ყველა სასარგებლო ხელობას ისწავლიან და ამის საშუალებით შეიძენენ ყოველგვარ სიმდიდრეს. როცა ჩვენოდონათ გაგანათლებთ თქვენთან ერთად დავამუშავებთ იმ ბუნებრივ სიმდიდრეს, რომელიც ასე უხვად მოიპოვება კავკასიის მთებსა და ბარში. დაჰყარეთ იარაღი და ჩვენც ჩვენს იარაღს დავეყრით – თმის მაგიერ საუკუნოთ დაემშობილდეთ და ერთმანეთთან მშვიდობიანად და ტკბილად ვიცხოვროთ”.

ჯამათმა გულდასმით მოისმინა ნათქვამი და ორატორსა ჰკითხა, ვინა ბრძანდებით და ვისი სახელით გველაპარაკებით? მაშინ ანრევიმ თავისი ვინაობა გაუმჟღავნა. განცვიფრება სრულ უნდობლობად შეიცვალა.

– როგორ, შენ, გენერალი, ხელმწიფის ჯარის სარდალი, რომელსაც დავალებული გაქვს ჩვენთან თმი, ჩვენთან მოდიხარ და გვეუბნები – ნუღარ ვიომებთო?! მაშასადამე, შენ არამცთუ შენს პირდაპირ მოვალეობას არ ასრულებ, არამედ ისეთ საქმესა ჰკიდებ ხელს, რაც შენ სრულებით არ შეგეფერება. ჩვენა ვრწმუნდებით, რომ თქვენ მოსული ხართ ან იმისთვის, რომ მახხრად აგვივლოთ, ან დაათვალიეროთ აქაური ადგილ-მდებარეობა, ან, კიდევ გიყუბი უნდა იყვნეთო!..

ჯამათი აყაყანდა, და ამ წუთას მოხდა ერთი ამბავი, რომელმაც უფრო გაამწვავა საერთო არეულობა.

კოლუბიაკინთან მივიდა ვიღაც ახალგაზრდა ლეკი, მის ჩოხაში ვახანებს მოჰკრა თვალი და მოურიდებლად ხელი ჩაუყო ამოსაღებად. ალბათ თოფისწამალი უნდოდა. კოლუბიაკინმა ისე ღონივრადა ჰკრა ხელი, რომ ლეკი გაცოფდა და ეცა. ერთმანეთს დაებლაუჭნენ და რადგან ეს მთის ბილიკის ნაპირას მოხდა, ორივენი სრამში გადაიჩხენენ.

მოსუცთ შეეშინდათ და ხელათ უბრძანეს ახალგაზრდებს გასდევნებოდნენ უკან და უცხო კაცი უვნებლად ამოეყვანათ. ბრძანება ხელათ აასრულეს და კოლუბიაკინი ამოიყვანეს მთლად დაფხაჭინდი და გახისხლიანებული, ჩოხაშემოხეული. მაშინ მოხუცებმა ორ მოსულ კაცს აუხსენეს:

– ჩვენის ჩვეულების თანახმად, სტუმართმოყვარეობა უდიდესი წმინდა მოვალეობა და ჩვენთვის დიდი სირცხვილი იქნებოდა, უიარალო ხალხისათვის ჩვენს საზოგადოებაში ვისმე შეურაცხყოფა მიგვეყენებინა. ჩვენ არა ვცდილობთ გავიგოთ, თქვენ ვინა ხართ; მაგრამ რადგან უკვე გატყობთ, რომ აქ სამტროდ არა ხართ მოსული, და ერთი ბეჭო არავფერი დაგიშვებთ, გირჩევთ ახლავე დაბრუნდეთ, საიდანაც მოსულხართ. ჩვენის საზოგადოების საზღვრამდე კი კაცებს გაგაყოლებთო.

აი, რითი გათავდა ეს უცნაური ცდა გენერლისა და მისი ადიუტანტისა!.. მალე მთელს კავკასიაში ყველამ გაიგო ეს ამბავი, და ალბათ, ეს იყო მიზეზი იმისა, რომ აქედან გენერალი ანრევი სხვაგან გადაიყვანეს.

ეს ეპიზოდი სამხედრო პრაქტიკაში თითქმის დანაშაულად ჩაითვლებოდა და ბოლოს სასაცილო ანეგდოტის ხასიათი მიიღო. მაგრამ თუ კაცთმოყვარულის თვალსაზრისით შევხედავთ, არ შეიძლება არ გაგვაკვიროს როგორც ამდღებულმა განზრახვამ, ისე ამ ორის თავისებურ ადამიანის უდიდესმა

თავგანწირულებამ. საკუთარ სიცოცხლისათვის არც გენერალი ავიტრობდა და არც მისი ჭაბუკო-ადიუტანტი, ორივე ალაღ-ბეღზე მიდიოდნენ; ხოლო ასეთ თავგანწირულ და თან შემცთარ იდეალისტების წყალობით კავკასიის დაპყრობის საქმე ძალიან ადვილდებოდა. და თვით შეცთომამაიც კი იგივე ლოზუნგი იყო ჩატანებული: “ნურაფრის წინაშე დაფიქრდები, ნურაფრის წინაშე განჩრდები, ოღონდ კი შეძლო წინ სიარული”.

ვორონცოვს, კავკასიაში ჩამოსვლისთანავე, თვალში მოხვდა კოლუბიაკინი და დაინიშნა ჭარ-ბელაქანის ოლქის ბოქაულად, მერე ვიცე-გუბერნატორად ქუთაისში, და ორმოცდაათიან წლების დამდეგს ნიკ. კოლუბიაკინი შავი ზღვის სანაპიროს ხაზის III განყოფილების უფროსად იყო. ეს უკანასკნელი პოსტი სამხედრო გუბერნატორის წოდებას უდრიდა და იმ დროს კავკასიაში ერთ-ერთი უდიდესი თანამდებობათაგანი იყო. რეზიდენცია სოსუმში ჰქონდა კოლუბიაკინს. მარჯვენა ფრთაზე ჩვენი სამხედრო მოქმედება ჯიქებისა, უბიხებისა და შავსუღების წინააღმდეგ აქედან მიემართებოდა: ამავე დროს ურთიერთობა გვექონდა აფხაზეთის მთავართან, მიხეილ შერვაშიძესთან, რომელსაც დიდი გავლენა ჰქონდა მთის ხალხებთან, მაგრამ რუსის მთავრობასთან ყოველთვის ორგულად იქცეოდა.

ისეთ პირს, რომელსაც შავი ზღვის სანაპირო ხაზის III განყოფილების უფროსობა ეჭირა, მოეთხოვებოდა სამხედრო გამოცდილება, ნიჭი და ქვეყნის ადგილობრივი პირობების ცოდნა. და როდესაც ასეთი თანამდებობა კოლუბიაკინს ჩააბარა, ვორონცოვი არ შემცთარა, ამას ამტკიცებს სამის წლის განმავლობაში ინტიმური, საქმიანის ხასიათის მიწერ-მოწერა ვორონცოვისა კოლუბიაკინთან. რამდენადაც გვახსოვს, ეს მიწერ-მოწერა დაბეჭდილი იყო “რუსულ არქივში”. ჩვენ შემთხვევა გვექონდა ამ მიწერ-მოწერის დედანი გვეკითხნა და შეგვიძლია ვსთქვათ, რომ მეტად საინტერესო რამ იყო, სხვა არა იყოს რა, მარტო იმიტომ, რომ იქიდანა სჩანს, თუ რამდენად შედიოდა ვორონცოვი ყოველ კუთხის საადმინისტრაციო და სამხედრო საქმის ყოველ წერილმანის განხილვაში და რამდენად ბრძნული იყო მისი რჩევა და მითითებანი იმათთვის, ვინც იმის ნდობით იყვნენ შემოსილნი.

მართალია, კოლუბიაკინს სამსახურში ბელი სწყალობდა და მეტად დიდი ადგილიც ეჭირა, მაგრამ მისინც ვერავფერი უშველა თავის გულფიცხობას, რომლის გულისთვის ასე მწარედ დაისაჯა თავისი კარიერის დასაწყისში.

როგორც ვსთქვით, კოლუბიაკინმა თოფისწამალივით იცოდა აფეთქება, თავის სიცხარით ხშირათ ერთ წაშში აფუჭებდა იმას, რის გაკეთებისათვის საკმაოდ დიდი დრო ჰქონდა მონდობებული. მეტად ჭკუიანი კაცი იყო და ნაკითხი, სწრაფად იცოდა მოსაზრება, როცა გუნებაზე იყო, ოხუნჯობა უყვარდა; სამართლიანი იყო, ზედმიწევნით პატიოსანი და უანგარო; როგორც უბრალო ჯარისკაცი, ზომიერება უყვარდა თავის პირად მატერიალურ მოთხოვნილებათა საქმეში. კოლუბიაკინი, რა თქმა უნდა, ამ თავის თვისებებისათვის ბევრს არ მოსწონდა, და ყოველი მისი აპილილება, რასაც ზოგჯერ განგებ გამოიწვევდნენ მასში, მის საწინააღმდეგო იარაღადვე ხდებოდა. ეს ამბავი ისე არავისა სწყინდა, როგორც იმათ, ვინც კოლუბიაკინს კარგათ იცნობდნენ და აფასებდნენ მის ეტყუარ ღირსებას, და ასეთების რიცხვს ეტყუაროდა თვით ვორონცოვიც. მისი ძმა, მიხეილი, ამ დროს ტფილისის ვიცე-გუბერნატორად იყო, იმასაც ყველანი პატივს სცემდნენ.

აქამომრჩეველთა მოსაზრებებს, წინადადებას, შეკითხვებს პასუხი უნდა გაეცა

მიხეილ სააკაშვილს დღემდე არა აქვს გაცნობიერებული, რომ ამომრჩეველს აქვს უფლება არა მხოლოდ არჩევნების დროს, არამედ ყოველთვის, როცა მოესურვება, პრეზიდენტს მოთხოვონ უპასუხოს ამომრჩეველების შეკითხვას და წინადადებას.

საკაშვილს ვერძლი მის იდეო-მაღლებით მოხილ ვიზიტზე აშშ-ში, რაზედაც პასუხი უნდა გაეცა ამომრჩეველთა სათხოვროს (გაზ. "ლიტერატურული საქართველო", 2004 წლის 12 მაისი), მაგრამ დღემდე პასუხი არ მიგვიღია. საკითხი ეხებოდა სომხური ლობის წარმომადგენლებთან მის შეხვედრას, სადაც მას თანხლებები პირები და ჟურნალისტები არ წაუყვანია. ეს ფაქტი ჩვენ გავიგეთ სომხური საინფორმაციო სააგენტო "ნოიან ტაპისი" საშუალებით. სააკაშვილის ამ შეხვედრას მიძღვე შედეგი მოჰყვა – გააქტიურდნენ ჯავახეთში მცხოვრები სომხები, რომელთაც დაარბიეს ახალციხის უნივერსიტეტი, ქართული კულტურის ძეგლები, ქართული ეკლესია, სასამართლო, საქართველოს ტერიტორიაზე მოთხოვნის ავტონომიის ჩამოყალიბება, სახელმწიფო ენად სომხურის გამოცხადება და ა.შ.

მაგრამ ამასვე სააკაშვილს კრინტიც არ დაუძრავს. დამანაშავეები პასუხის გაცემაში არ მიუციათ, ამ შეხვედრის შედეგებს კი დღესაც ვიშკით. ამის დასტურია ერევანში ნატარებელი საერთაშორისო კონფერენცია, სადაც სომხები ინტელიგენციის ერთი ნაწილი გააქტიურდა და საქართველოს დაქუცმაცება განიზრახა. მომავალში რა მოხდება, ესეც საკითხავია. სააკაშვილს ვთხოვთ გაცემა პასუხი კითხვაზე და გაეცხადებინა "ჩინონიკებისა და დეპუტატების მიერ გაბარებული ბიუჯეტი, 2000 წლამდე მთავარი თანხები და ქურდების სია", სადაც მიხეილ სააკაშვილს 104928612 აშშ დოლარს ედავებოდნენ. მას თავი უნდა ემართლებინა ამომრჩეველთან და დამტკიცებინა თავისი უდანაშაულობა. არ გამოგვიგნამარა, ალბათ იმტომ, რომ თავის მართლებას ვერ შესძლებდა. ალბათ გახსოვთ, სასამართლომ რამდენიმე ბოთლი გამაგრებული სასმელის მოპარვისათვის არასრულწლოვანს ხუთი წელი ციხე მიუსჯა. თავად განსახდერეთ, რამდენი წელი ციხე ეკუთვნის სააკაშვილს?

შეკითხვაზე, თუ როგორი ქვეყანას უნდა შეადარო საქართველო, პასუხის გაცემად დაგვაკვლიან ამერიკელი და ინგლისელი ექსპერტების მიერ შემუშავებულმა, ფაშისმიხაკურ ხელის 10 პუნქტისაგან შემდგარმა ინსტრუქციამ, რომელიც გაზეთ "გარდიანში" იყო გამოქვეყნებული. გვიხსენებთ იმაზე წერა, თუ რა ხდება დღეს საქართველოში ფაშისტური დიქტატურის ასაღორძინებლად. მათი ურთიერთშედარებით დაინახეთ საბედისწერო მსგავსებას ფაშისტებისა და "ნაციონალისტების" მოქმედებათა შორის. კერძოდ, ნაციონალური ისევე ეპყრობიან საკუთარ ხალხს, როგორც ფაშისტები დაპყრობილ ტერიტორიაზე მცხოვრებთ. მიმართავენ მოსახლეობის ტოტალურ ეკონტროლს. არა აქვს მნიშვნელობა, ადამიანს ტყვეობით მოკლავ თუ შიმშილით. საქართველოს მოსახლეობის 74 პროცენტში შიმშილის ხედვარს ქვემოთ ცხრობს. თითქმის ერთი მილიონმა საქართველოს მოქალაქემ დასტოვა სამშობლო და ლუკმა-პურის საძებრად უცხოეთში გადაიხვეწა. ჯანმრთელობის დაცვის სისტემა მთლიანად ფასიანი გახდა. კატასტროფულად გაიზარდა ოპერაციების ღირებულება და სამედიცინო პრეპარატების ფასი, გაუქმდა მშობიარეთა უფასო მომსახურების სისტემა, მოიმატა ფასებმა პირველადი მოთხოვნილების საქონელზე.

განა ეს გენციდი არაა? გერმანელი ფაშისტები საკუთარ ერს მსოფლიოზე ბატონობისთვის ამზადებდნენ, მიხეილ სააკაშვილი კი ქართველ ერს სხვათა ხელზე მოსამსახურებლად სწირავს. ნაციონალურმა აითვისეს გესტაპოს პრინციპები, ქვეყნის ეკონომიკური განვითარების პროგრამას კი მათი ფანტაზია ვერ შესწავლა.

ხელისუფლებაში მოხელისთანავე სააკაშვილმა ინტელექტუალურ სფეროში დასაქმებულ ქართველებს შეუტია, რითაც მისი დამფინანსებლის სოროსის დაკვეთა შესრულდა. მაშინ ვურჩევდი, რომ სწორი პოზიცია დაეკავებინა იმ ხალხის მიმართ, ვისაც სახელი და დიდება ქვეყნის შიგნიდან გარეთ გაჰქონდათ და არა პირიქით. სააკაშვილი კი სამწუხარო მისიას თავისი გარემოცვის, კერძოდ კი კირკიტაძის თანხლებით ასრულებდა. მიხეილ სააკაშვილს სურდა "დევალმოსილი" გამხდარიყო, "დგარბლმოსილი" კი გახდა. სწორედ ეს თვისება გამოავლინა მან გაზეთ "ლიტერატურული საქართველო" მთავარი რედაქტორის, ცნობილი მწერლისა და პუბლიცისტის თამაზ წიფვიძის მიმართ. მას ჩამოართვეს რედაქციის ბლანსზე არასტრუქტურული შენობა და რედაქცია დაიწყო ქვეშედასტრუქტურის მიხეილ ამგვარი კონფისკაციისა გახდოდა ის, რომ თამაზ წიფვიძაძემ მისთვის ჩვეული პირდაპირობით აკრიტიკებდა პრეზიდენტ სააკაშვილისა და მისი გარემოცვის ანტიქართულ და ანტისახელმწიფოებრივ საქმიანობას. ხელისუფლების წარმომადგენლები იმდენად პატარა კაცუნები აღმოჩნდნენ, რომ ბრიყვულად მოისურვეს ანგარიშსწორება თამაზ წიფვიძაძესთან, თუმცა, ყურადღება არ მიუქცევიათ იმისათვის, რომ ებრძოდნენ არა მხოლოდ ბატონ თამაზ წიფვიძაძეს, არამედ ქართულ კულტურას.

პოლიტიკაში ორმაგი თამაში მხოლოდ დიდ პოლიტიკოსებს ხელეწიფებათ, უბრალო მოკვდავთათვის კი ეს ყოველთვის კრახით მთავრდება. გაზეთ "ლიტერატურული საქართველო" 2005 წლის 15 სექტემბერს მე გვწერდით თქვენ: "ქვეყნის მეთაურის სიძლიერე, დიპლომატიური მოქნილობა, რუსეთთან ურთიერთობაში ხისტი პოლიტიკამ სიკეთე ვერ მოგვიტანა. უსუსური პოლიტიკური თამაში არ შეიძლება იმ ქვეყანასთან, რომელსაც კონფლიქტების მოწვევების საქმეში უდიდესი როლის შესრულება შეუძლია". თქვენი და თქვენი გარემოცვის დაუფიქრებულმა განცხადებებმა ქვეყანა ომამდე მიიყვანა. ხელისუფლებაში მოკალათებულმა პოლიტიკანებმა უნდა იცოდეთ, რომ ჩვენი ქვეყანა კარგა ხანია, რუსეთთან თანაცხოვრებას შეეგუა, რადგან დაუსრულებელი ომების შედეგად გაწამებული ხალხმა ირწმუნა თავისი ხვედრი მეზობელ ერთმორწმუნე რუსეთთან. ასე თუ ისე, აქვსო ეკონომიკური და კულტურული ურთიერთობები. უმადურობა იქნებოდა, რომ ქართველი ხალხი არ იყო დაცული გარეშე მოძალადეებისაგან. ბოლოს, საქართველოს გაერთიანებას საფუძველი ჩაუდარა რუსეთმა, რადგან საქართველო დაქუცმაცებული იყო სამთავროებდ და სამეფოებდ, საქართველოს ტერიტორიის დიდი ნაწილი კი მიტაცებული იქნა და მეზობელ სახელმწიფოს – ოსმალეთს. გაეხსენოთ 1877-1878 წლების ომი თურქეთთან, როდესაც მათ განდევნეს თურქეთი საქართველოს ტერიტორიიდან და გაანთავისუფლეს აჭარა (თუმცა თქვენ ამტკიცებთ, რომ საუკუნეების მეგობრობა გვაკავშირებს თურქეთთან): მართალია აქამდე ვერ ვვლირეთ ნანატრ სუვერენიტეტს, მაგრამ ისტორიულად პატარა ქვეყნის ბედი ასეთი

ყოფილა, ამას არც ძლიერი იარაღი უშველის და არც ძლიერი ჯარი. როგორც ცხოვრებამ დაამტკიცა, მან დიდი მეგობარი და ძლიერი მეზობელი უნდა იყოლიოს. კახელებს აქვთ ბრძნული ანდაზა: "ვენაცვალე ავ მეზობელს, ნახეთ კარგი რა იქნება!" დამოუკიდებელი ქვეყნის სტატუსი დასავლეთ ევროპის ჯუჯა სახელმწიფოებს აქვთ, მაგრამ ისინი ძლიერი მეზობლების ფრთხვს არიან შეფარებული. შეურაცხყოფას არ აყენებენ მეზობელ სახელმწიფოების ხელისუფალთ, სასიკეთოდ იყენებენ ყველა მეზობელს და არც თუ ცუდად ცხოვრობენ.

უინსტონ ჩერჩილს აქვს გამოთქმა: "პოლიტიკა ხელფონებაა, რომელმაც შეუძლებელი შესაძლებლად უნდა აქციოს". ქართველებიც ვამბობთ: "გველს ხერხელით ამოიყვან, ენა ტბილად მოუბარო". პრეზიდენტი და მისი გარემოცვა, სადაც შემადლებულ ადგილს ნახავენ, წამსვე რუსეთის გინებას იწყებენ და რა ეპითეტებით არ ამკობენ მას. სააკაშვილსა და მის ხროვას ჯერ კიდევ არა აქვს გათვითცნობიერებული, რომ საქართველოს შესაძლებლობის გზა ძალასა და იარაღზე არ გადის. არა და, ისე იტყვიან, გვერთხებოთ, რომ მათი მიზრევი ქვეყანაზე არავინ იყოს. ხელისუფლების მესვეურები იმპულსურად მოქმედებენ და წაშით არ უფიქრდებიან იმას, რომ ბირთვული არსენალის მქონე სახელმწიფოს ვემუქრებით, რაც თავისთავად სასაცილოა, სატირალი რომ არ იყოს. ფოთიდან სააკაშვილმა პუტინს ეძახა: ვერ დამჩიქებო, მაგრამ, დახოქებაზე უარესი დაემართა – ადამიანის სახე ჰქონდა დაკარგული შიშით ავისტოს დღეებში და გაქცევას აღარაფერი უკლდა. რუსებსაც ხომ თავისი ლოკოკა აქვთ – ჩემი ოჯახის ორსაუკუნოვანმა წევრმა ზურგი მაქცია და მოწინააღმდეგეს მიექედლო.

არ ვართო მისი ოჯახის წევრი, რადგან ჩვენი დამოუკიდებლობა მსოფლიოში აღიარაო, ამტკიცებს საქართველოს ხელისუფლება, მაგრამ ვერ ამჩნევენ, თუ რამდენი ხილული და უხილავი ძაფით ვეფილავართ დაკავშირებული რუსეთთან მიბმული, ვერც ის შეიგნეს, რომ აფხაზეთისა და სამაჩაბლოს პრობლემას რუსეთის მეტი ვერავინ გადაწვევდა. საერთაშორისო ორგანიზაციები ბევრს წერენ და ლაპარაკობენ, მაგრამ ვერასხეით ვერ მიუახლოვდით სანუკარ მიხანს. ქვეყნის მეთაურობა რომ იკისრეთ, მსიტო უნდა იცოდეთ, რომ ბირთვული არსენალის მქონე ქვეყანას ამერიკა საქართველოს კულისათვის არასოდეს დაუპირისპირდება.

აიღეთ თუნდაც ისრაელის მაგალითი!

ხელისუფლებამ, როგორც მას სჩვევია, შეიძლება მე რუსეთის აგენტად შემრაცხოს. რუსეთს ათეულ ათასობით აგენტი და დივერსანტი რომ შემოეგზავნა საქართველოში მტრული მისიით, იმაზე მეტ ზიანს ვერ მიაყენებდა ჩვენს ქვეყანას, როგორც სააკაშვილმა და მისმა გარემოცვამ მიაყენა, თავისი უგუნური პოლიტიკით.

დღემდე ვერ გავრკვეულვარ სააკაშვილის ლოკოკაში, ალბათ მკითხველიც ასე იქნება – ულოგიკობის მაგალითია, როცა ამბობს რუსეთთან ურთიერთობა უნდა ადვიდინო და ამავდროულად მიტინგს აწყოებს რუსების წინააღმდეგ და ოკუპანტად აცხადებს მას.

დასკვნა მკითხველისათვის მიგვიწვია.

გიორგი (გონი) ცაავა,
საქართველოს ეროვნულ და სოციალურ ურთიერთობათა აკადემიის ნამდვილი წევრი – აკადემიკოსი

წიგნის თარიღი

კოლხური კოშიკი პარადიულოზა

საქართველოს პირველი პრეზიდენტის ზვიად გამსახურდიას დაბადების 70 წელთან დაკავშირებით სერგი საჯიამ გამოსცა წიგნი "ზვიად გამსახურდია – საქართველოს წინამძღოლი ქრისტესმხედრული მოვალეობით". წიგნი იწყება ქართველი საზოგადო მოღვაწის თემურ ქორიძის წინასიტყვაობით, რომელიც აღნიშნავს, რომ "ქართველი ერის ისტორიაში მე-20 საუკუნე უთუოდ აღიბეჭდება, როგორც უადრესად რთული და დრამატული შინაარსით აღსავსე მოვლენა. ამ მოვლენათა კვლევისთვის ანალიზი ფართო კონტექსტის გათვალისწინებას მოითხოვს. ისტორიული პროცესების განვითარების დიალექტიკა თავისთავად კარნახობს არსებულ წარმოდგენათა გარკვეული კორექტირების აუცილებლობას".

მისივე მტკიცებით, XX საუკუნის საზოგადო არსენალიდან დღეს ბევრი რამ საჭიროებს აუცილებელ "გასწორებას", სულიერ ფასეულობათა სასწრაფო და გადაუდებელ გადარჩევას, რაც მომავალში ქართველი ერის ისტორიული მემკვიდრეობის, დროთა ტრავმატიკულად დარღვეული კავშირისა და "ნატეხილი ხიდების" გამართლების აუცილებელ წინაპირობად უნდა იქცეს.

სწორედ ეს აზრი გახდევს რეფრენად ნარკვევების კრებულს "ზვიად გამსახურდია – საქართველოს წინამძღოლი ქრისტესმხედრული მოვალეობით". მის ნაშრომში წარმოდგენილია ქართული ეთნოგენეზის, ერის კულტურულ-რელიგიური ცნობიერებისა და ისტორიულ-პოლიტიკური პრობლემეტიკის მკაფიო და არგუმენტირებული ანალიზი.

ავტორის მართებული დაკვირვებით, ქართველი ერის "ისტორიული სულის" ნიშან-გეგმად მე-20 საუკუნის საქართველოში აღმართულია "კოლხური კოშიკი", ანუ ერთ-ერთი უსახალხო სულიერებით აღსავსე "კოლხური კოშიკის ცნობიერება".

ავტორის საინტერესოდ მოგვითხრობს იმის თაობაზე, რომ 1993 წლის 1 ოქტომბერს ზვიად გამსახურდიას მითითებით კანონიერი ხელისუფლების მოქმედების ზონაში (ზუგდიდი) დაარსდა აფხაზეთის საქმეში სახელმწიფო კომიტეტი. 17 ოქტომბრისათვის კანონიერი ხელისუფლების მოქმედების ზონაში იყო 195.000 ლტოლვილი. ამ დროს შევარდნაძის პროპაგანდა უსინდისოდ ავრცელებდა ცილისწამებას, თითქოს სამეგრელო, ზვიად გამსახურდიას განკარგულების თანახმად, ლტოლვილებს არ იღებდა. სწორედ ამას უნდა მოჰყოლოდა მოსახლეობის ურთიერთდაპირისპირება და სამოქალაქო თანხმობის დანგრევა.

სახლგარი არ ჰქონდა შევარდნაძისა და მისი ხროვის ვერაგობას, რომელთაც სოხუმი ფარისევლურად ჩააბარეს მტერს, დევნილ მოსახლეობას კი დაუმადეს, რომ პირადად ზვიად გამსახურდიას ძალისხმევით გაჭრილი იყო თავდასაღწევი დერეფანი და დევნილები, – როგორც მეომრები, ასევე მოსახლეობა, ხუნტამ შეიტყუა საკენ-ჭუპურის უღელტეხილის მიმართულებით, სადაც სიკვდილს გადარჩენილ ხალხს

ახალი რისხვა დაატყდა თავს, – ძარცვა და განიარაღება. ეს ყველაფერი კი შევარდნაძისა და იოსელიანის მითითებით აღსრულდა და ითვალისწინებდა მეგრეთა და სევანთა ტომობრივი შეუღლისაკენ წაქეზებას.

საინტერესოდ წარმოგვიდგენს წიგნის ავტორი "ვერო-ამერიკელი" გლობალიზმის უბედურებებს, რომელიც ერებში მშობლიური ცნობიერების მოშლისა და ეროვნული სახელმწიფოების დაქუცმაცებისათვის იბრძვის. იგი, ამავე დროს, მართლმადიდებლობის დაუძინებელი მტერია. ეს გახლავთ მასონური აგრესია. მათ ყველა ერის, საერთოდ კაცობრიობის დაქუცმაცებას სურთ ერთი მსოფლიო მთავრობისათვის, რათა საბოლოოდ მოახდინონ მათი დენაციონალიზაცია... ხდება რელიგიათა სინთეზირება, იქნება სინკრეტული სარწმუნოება და ამ საქმეს ერთგულად ემსახურება ეკუმენური მოძრაობა, ე.წ. მსოფლიო საეკლესიო საბჭო და სხვა მასონური ორგანიზაციები... ავტორის მტკიცებით გლობალიზაციის თავიანთ მიზნის მისაღწევად ეცდებიან კაცობრიობის შერეკვას "უსჯულოების მატარებელში" და ანტიქრისტეს გამეფებას. დაიწყება ჭეშმარიტი მართლმადიდებლობის არნახული დევნა, პრესას და ჟანსალ უზრს დაუწესდება დრაკონული ცენზურა და სხვა.

აი, რა სიგრძე-სიგანის თავზარი იმალება ერთის შეხედვით ისეთ "შვიდობიან" სიტყვებში, როგორცაა გლობალიზმი და დემოკრატიული მსოფლიო წესრიგი.

"კოლხური კოშიკი" იმთავითვე იქცა ქართველების მარადიული მყოფობის წამყვანდენელ სიფხიზლად. ნებისმიერმა, რომელსაც დვითიგანგებულებით მისი ქონებების თვალშეგლება დაეებდა, უნდა გაიპიროვნოს უფლის, ერისა თუ მოყვანის მიმართ ქრისტესმხედრული პასუხისმგებლობა, მოვალეობა და უფლება. იგივე თიქმის ზვიად გამსახურდიას ძეგლზე, რომელიც სამეგრელოს დედაქალაქ ზუგდიდში დაიდგა სახალხო მოძრაობა "სამეგრელოს" თავაკაცის ბატონ ალექსანდრე ჭაჭიას ინიციატივითა და ხარჯებით.

აღნიშნული წიგნი დიდებული საჩუქარია, მიძღვნილი ქართველი მკითხველისათვის და მან გამოცემისთანავე ჭეშმარიტად ღირსეული ადგილი დაიმკვიდრა წიგნის თაროზე.

რ. შალამბერიძე

გაზეთი "ილორი" უძღვება რეზიპას "მსოფლიო ჩემპიონთა ჯიშორთაში", რომელიც ასახავს მსოფლიო ჩემპიონთა ჯიშორთა ბატალიებს.

გფრ — 1974

მსოფლიოს რიგით მეათე ჩემპიონატი ფეხბურთში გაიმართა გერმანიის ფედერაციულ რესპუბლიკაში. ფიფას ინსტრუქციის თანახმად, მოქმედი მსოფლიო ჩემპიონი — ბრაზილიისა და ჩემპიონატის მასპინძელი — გერმანიის ფედერაციული რესპუბლიკის ნაკრები შესარჩევი ეტაპისგან განთავისუფლები იყვნენ.

ევროპიდან მსოფლიოს ჩემპიონატის ფინალურ ეტაპზე მონაწილეობის საგზურები მოიპოვეს: შვედეთის, იტალიის, პოლანდიის, შოტლანდიის, პოლონეთის, ბულგარეთის, იუგოსლავიისა და გერმანიის დემოკრატიული რესპუბლიკის ნაკრებებმა. მეცხრე საგზურისათვის სსრკ-ის ნაკრებს ორი მატჩი უნდა გაემართა ჩილეს

ეროვნულ გუნდთან. პირველ მატჩში სსრკ-მა მოსკოვში 0:0 ითამაშა ჩილელებთან. განმეორებითი მატჩის გამართვა რუსებმა მოითხოვეს ნეიტრალურ მოედანზე, რადგანაც ჩილეში პინონეტის რეჟიმი მკვინვარებდა და სტადიონი საკონცენტრაციო ბანაკად იყო გადაქცეული. მაგრამ ფიფამ უარი განაცხადა მატჩის ნეიტრალურ მოედანზე გამართვაზე და სსრკ-ს წაუგება ჩაეთვალა.

1974 წლის 13 ივნისს სტარტი აიღო რიგით მე-10 ჩემპიონატმა. პირველ ქვეჯგუფში გფრ-სა და გდრ-ის ნაკრებებმა იოლად შესძლეს შემდეგ ტურში გასვლა, რადგან ჩამოიტოვეს ჩილეა და ავსტრალიის ნაკრებები. მათ შორის გამართული მატჩი კი გდრ-ის ნაკრების გამარჯვებით დამთავრდა 1:0.

მა ნაკრებმა, რომელმაც პირველი ადგილი დაისაკუთრა. მეორე ადგილისათვის კი იბრძოდნენ არგენტინელები და იტალიელები. არგენტინელებმა ანგარიშით 4:1 დაამარცხეს ჰაიტის გუნდი და ბურთების უკეთესი შეფარდებით ჩამოიტოვეს იტალიელები.

ფინალი
გფრ — პოლანდია 2:1 (2:1)
 07.07.1974წ. მიუნხენი. "ოლიმპიაშტადიონ"-ის სტადიონი.
75.000 მაყურებელი.

მსაჯეები: ჯ.ტეილორი (ინგლისი), რ. ბარეტო-რუიზი (ურუგვაი), ა.გ. არჩუნდია (მექსიკა).

გფრ: მაიერი, ფოგსთი, შვარცენბეკი, ბეკენბაუერი (კაპიტანი), ბრაიტნერი, ჰიონესი, ბონჰოფი, ოვერტი, ვრაბოვსკი, მიულერი, პოლცენბანი.
პოლანდია: იონგბლადი, სუურბიერი, პიანი, რისბერგენი (დე იონგი 68), კროლი, იანსენი, ნეესკენსი, ვან ჰანეგემი, რეგი, კრუიფი (კაპიტანი), რენსენბრიკი (რუდ ვან დე კერკოფი 46).
გოლები: ნეესკენსი (2 — პენალტით), ბრაიტნერი (25 — პენალტით), მიულერი (43).

ბომბარდირები
 გუმფოუ ლიატო (პოლონეთი) — 7 ბურთი;
 იოჰან ნეესკენსი (პოლანდია) — 5 ბურთი;
 ანჯეი შარმახი (პოლონეთი) — 5 ბურთი;

ჩემპიონატის სიმბოლური ნაკრები
 ჰელსტრომი (შვედეთი), ფოგსთი (გფრ), ფიგუეროა (ჩილე), ბეკენბაუერი, ბრაიტნერი (ორივე გფრ), დეინა (პოლონეთი), ნეესკენსი, ვან ჰანეგემი (ორივე პოლანდია), ლიატო (პოლონეთი), კრუიფი (პოლანდია), გადოხა (პოლონეთი).

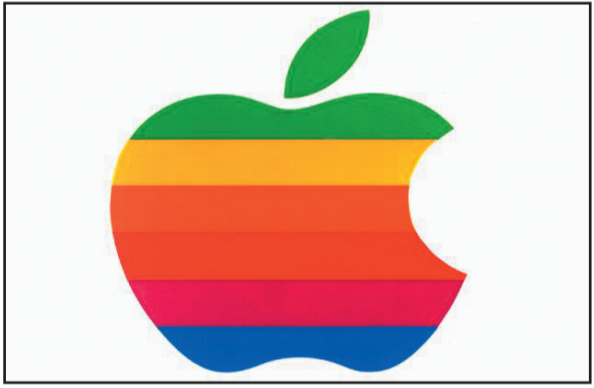
მეორე ეტაპზე კი პოლანდიელებმა 4:0 დაამარცხეს არგენტინელები, შემდეგ 2:0 სძლიეს ბრაზილიელებს და ფინალში მონაწილეობის უფლება მიიღეს. ამ მატჩებში განსაკუთრებით გამოირჩეოდა დეკენდარული იოჰან კრუიფის თამაში, რომელმაც არგენტინელებთან დუბლი შეასრულა, ხოლო ბრაზილიელებს ერთი გოლი გაუტანა. ამ ჯგუფში მეორე ადგილი ბრაზილიის ეროვნულმა გუნდმა მოიპოვა. ჯგუფში კი ყველაფერი გადაწყვიტა გფრ-სა და პოლონეთის დაპირისპირებამ, რომელშიც 1:0

გამარჯვეს გერმანელებმა და ფინალში პოლანდიელებს დაუპირისპირდნენ. მესამე ადგილისათვის გამართულ მატჩში პოლონელებმა გუმფოუ ლიატოს მიერ გატანილი ერთადერთი გოლის წყალობით სძლიეს ბრაზილიელებს და ბრინჯაოს მედლები მოიპოვეს. ფინალში გფრ-სა და პოლანდიის ეროვნულმა ნაკრებების დაპირისპირება საკმაოდ დაძაბულობით გამოირჩეოდა, რომელშიც ანგარიში მატჩის მეორე წუთზე პოლანდიელმა ნეესკენსმა გახსნა, მაგრამ გერმანელები ამან ვერ დააფრთხო — ჯერ პაულ ბრაიტნერმა გაათანაბრა ანგარიში, ხოლო მატჩის 43-ე წუთზე ჰერდ მიულერმა მეორე გოლი გაიტანა პოლანდიელთა კარში.

გიორგი ჯალაღანია

იპროტი
 ფსიქიატრი პაციენტს ეკითხება:
 - რატომ დაგეწყით დეპრესია?
 - ჩემი ყოფილი ცოლი ჩემს ახლანდელ ცოლს დაუმეგობრდა...
 - მერე მაგაში რა არის ცუდი?
 - რა და, გაერთიანდნენ და ჩემი მომავალი ცოლი საშინლად გალახეს...

„ეიფლა“ შესაძლოა, ქართულ კომპანიებს სასამართლოში უჩივლოს
 კორპორაცია „ეიფლის“ ოფიციალური ინფორმაციით, შესაძლოა, კორპორაციამ რამდენიმე ქართულ კომპანიას სასამართლოში უჩივლოს. „ეიფლი“, სავარაუდოდ, სასამართლოში იმ კომპანიებს უჩივლებს, რომლებიც ქართულ ბაზარზე „ეიფონებს“ ყიდიან. „ეიფლის“ ოფიციალური დილერია კომპანია „გა მაკ“-ი, რომელსაც მხოლოდ პლეიერებისა და ნოუთბუქების გაყიდვის უფლება აქვს. „ეიფლის“ მტკიცებით, დსთ-ს ტერიტორიაზე „ეიფონები“ ოფიციალურად მხოლოდ რუსეთში იყიდება. „ეიფონების“ გაყიდვასთან დაკავშირებით, საქართველოში „ეიფლი“ მოლაპარაკებებს ერთ-ერთ ქართულ მობილური კავშირგაბმულობის კომპანიასთან აწარმოებს.

დღეა ადგილებს შეიღეს;
 - ადგილი, შეიღო, სკოლაში გაგვიანდება!
 - არ მინდა სკოლაში, დედი. იქ ისეთი საზიზღარი ბავშვები არიან და მასწავლებლებიც ისეთი აუტანლები, მათი დანახვაც აღარ მინდა.
 - კი მაგრამ შენ მაინც უნდა წახვიდე, შეიღო, შენ ხომ სკოლის დირექტორი ხარ.
 ორი ნარკომანი ჩავა მეტროში. მივლენ მატარებლის შემანქანესთან.
 - ეს მატარებელი ვაკეში არ წამიყვანს? — ეკითხება ერთი.
 - ვერა, ძმაო.
 ახლა მეორე ეკითხება:
 - ვერც მე წამიყვანს ვაკეში?
 ქალის აღიარებითი ჩვენება პოლიციაში:
 - ამას წინათ ბიჭებმა ისე დამათერეს, რომ დავორსუდი.

ვაზის საოცარი ჯიშო
 ფირმა "გამწვანება" კრწანისი ვითარებაში უნიკალური ჯიშის ვაზს, რომელსაც ჩვენი შორეული წინაპრები ჯერ კიდევ მე-12 საუკუნეში აშენებდნენ ვარძიაში ტერასებზე მოწყობილ ვენახებში. თეთრი და შავი ჯიშის ვაზი ისხამს 3-კილოგრამიან მტკვნელებს, რაც მთავარია, ყინვა და გვალვამდე ჯიშის ვაზი ხარობს საქართველოს ნებისმიერ კუთხეში — სუბტროპიკული ზონით დაწყებული და ალპური ზონით დამთავრებული. მას არ ჭირდება შეწამლვა, რთვლობა კი შუა სექტემბერს არ სცილდება. ვაზს, რომელიც მოსაგაღს მესამე წელს იძლევა, არ სჭირდება მობარვა და სწორედ ამიტომაც დაარქვა ფირმის ხელმძღვანელმა ზაურ თაბაგარმა "სამეფო" და "სათავადო", რადგან ამ წრის ხალხს ქეიფი უფრო ეხერხებოდა, ვიდრე ვენახის მოვლა.
 ტელ. 72-05-06.
 მის. — თბილისი, გორგასალის 52. შპს "გამწვანება" კრწანისი.

მასთან სიცოცხლეზე ხელჩაწეულაბი მიღიან გამოჯანმრთელაულები ბრუნდება

გაგელი
 ავთვისებიანი სისხივნარი დაავადებას, აუზ-ნახლავის გაუჯანმრთლებას, არობის, ფისბალას, პროსტატის, ბუასილის, ნარვის ანთებას, ნარვის, ფსიქიატრიული დაავადებულებას, პარაინფორმის, ასთმას, ჩივის, გულისა და თირკმელის დაავადებას, სკოზს აუროს თირკმელში, ჰაერის გაზანაღი სტაფილოკოკის და ბიფიდის, გულის ცარხარული დაავადებას, ჯირკვლის დაავადებას, ოსტეოპოროზის, გართობის, სისხლის ბათეთრებას, სეპსისს, გოტალრის, ბუარხალურს, ცარხის I და II სტადიაში, C-ჰეპატიტს, გოტალრის, ულათის, ნაღვლის ბუბის დაავადებას, ანთებით პროცესებს, ქლამიდიას, აღიგასს, გულულს, ფსორიას, სხსრების დაავადებას, პილიაფსიას, აფარას ინფიბიბას, ანთეს თავის ბიფიდის უჯრუბლის უღვანა-შინარხანებას, დაავადებათ მოქმედებას სეპსალურ დაავადებაზე და ნარკობიბათან დაავადებაზე.

ქოლოდინაბებია:
 თალაპი, პავსიონის ქარა №61-ბ, გაგელი ბიფიკო (ფორმები).
 ტელ: 893-22-66-51 8(250) 7-61-24
 თბილისი, წინამძვირიზის 120
 ბათუმი, ასათნის 11,
 (ორგანის, ოთხგანთს და პარასავს, 10-დან 14 საათამდე).

<p>გაზეთში გამოქვეყნებული პუბლიკაციის ავტორებს უკისრებათ პასუხისმგებლობა ფაქტებისა და მონაცემების სიზუსტეზე</p>	<p>რედაქციის მისამართი: თბილისი, ტაბიძის ქუჩა №23</p>	<p>მთავარი რედაქტორი: როლანდ ჯალაღანია მთ. რედაქტორის მოადგილე: ღავით ქობალაია ტექნიკური რედაქტორი: მიხეილ ჩოლოყიშვილი</p>	<p>anaklia@web.de e-mail: elisabeththal@yahoo.de ჩემპიონის განთავსება 899-57-33-22</p>
---	--	---	---